

Trädgård eller stengård?

BIRK ANDERSSON 2020
MVEM30 EXAMENSARBETE FÖR MASTERSEXAMEN 30 HP
MILJÖVETENSKAP I LUNDS UNIVERSITET

Trädgård eller stengård?

Kategorisering av trädgårdar och trädgårdsägare (för målgruppsanpassad informationsspridning mot hårdgörande)

Birk Andersson

2020

LUNDS
UNIVERSITET

Birk Andersson

MVEM30 Examensarbete för mastersexamen 30 hp, Lunds universitet

Intern handledare: Johanna Alkan Olsson, CEC - Centrum för miljö- och klimatforskning, Lunds universitet

Extern handledare: Nina Steiner, VA SYD

CEC - Centrum för miljö- och klimatforskning

Lunds universitet

Lund 2020

Abstract

The city of Malmö reaches only 2 of its 19 environmental targets and one of the reasons is that the hard surfaces increases in the urban area. There is however a general trend for private house owners to harden their gardens and the city of Malmö has limited actions to address this issue.

One action is to inform the private house owners of the positive effects of vegetation/soft surfaces and rainwater-collecting in their gardens. Since garden-research shows differences for gardens regarding size and house type, and for gardenowners regarding age and gender, information campaigns advantageously can be based on target groups. The aim of the essay was therefore to categorize gardens and gardenowners in Malmö.

The method was a survey-study in the Malmö-area Gamla Limhamn, in which 100 gardenowners participated. The answers were analysed by first dividing the gardens and the gardenowners into groups, and then identifying results in which one group differed from the others.

The result shows that the trend of hardening in private gardens occurs in Gamla Limhamn and five categories of gardens and gardenowners were identified; 1) Large villa gardens, 2) Small townhouse-gardens, 3) Middle-age women, 4) Passive pensioners, and 5) Active parents. Category 2 and 4 have a low tendency of change while the other categories have high tendencies. Categories 1 and 3 are showing positive intentions for less hard suffices while category 5 could be the most important category to affect.

The five categories, if adopted to target group-adapted campaigns, could improve the opportunities to achieve environmental goals and fight the trend which is changing gardening to “hardening”. Future research is however needed; if other aspects such as identity, escapism and lifestyle factors ought to better be analysed in the local context, and also, to better define what a garden is today.

Innehållsförteckning

Abstract 4

Innehållsförteckning 5

Inledning 8

Problematisering 8

Trädgårdsbegrepp och nulägesbild 10

Informationsspridning och målgruppsanpassning 11

Trädgårdar och trädgårdsägare 13

Syfte och frågeställningar 15

Metod 17

Metodval och genomförande 17

Population/Objekt 18

Avgränsningar 20

Resultatredovisning och resultatanalys 21

Resultat 23

Univariat resultat 23

Bakgrundsfrågor 23

Trädgårdsfrågor 24

Multivariat resultat 27

Trädgårdar utifrån faktorerna hustyp och trädgårdsstorlek 27

Kategorisering av trädgårdar 28

Trädgårdsägare utifrån faktorerna kön och ålder 29

Kategorisering av trädgårdsägare 30

Diskussion 32

Metoddiskussion 32

Resultatdiskussion 34

Univariat diskussion 34

Kategorier 35

Slutsats 43

Tack 45

Referenser 46

Ordförklaringar:

Biologisk mångfald – variationsrikedom bland levande organismer.

Dagvatten – regn, snö och hagel som rinner av från hårdgjorda ytor i urban miljö. Under naturliga förhållanden tränger större delen av vattnet ner i marken.

Detaljplan – inom en kommun kan användningen av mark- och vattenområden samt bebyggelse regleras genom detaljplaner.

Grönyta – alla typer av ytor av växtlighet på land som bygger upp den samlade grönstrukturen inom en tätort såsom allmänna parker, öppna gräsytor, villaträdgårdar och gröna stråk.

Hårdgjord yta – yta som är asfalterad, stenlagd eller grusad. Hårdgjorda ytor utgör en horisontell begränsning för vegetation, försämrar möjligheterna för genomrinning/infiltration av dagvatten och skapar barriärer för växter och djur.

Kvartersmark – mark inom urbant område tillägnat bostadsområden, verksamhetsområden, fritidsanläggningar, koloniområden, kyrkogårdar, skolor, förskolor och vårdboenden.

Marklov – en kommun kan införa utökad marklovsplikt i en detaljplan; det kan t ex krävas lov (tillstånd) från kommunen för en markägare gällande trädfällning eller andra markåtgärder som kan försämma markens genomsläpplighet.

Målgrupp – en grupp av människor, företag eller organisationer som en åtgärd riktas mot.

Trädgårdsarbete – olika former av skötsel och fysiskt arbete inom en trädgård såsom bevattning, ogrärensning, plantering, trädbeskärning, trädfällning, plattläggning samt klippning av gräs, buskar och häckar.

Inledning

”Att *problematisera* är det första steget på vägen till kunskap” (Asplund, 2004: 117).

Nedan presenteras uppsatsens inledning i form av en problematisering. Den avser hårdgörandet av ytor i Malmö tätort, i synnerhet i privata trädgårdar, samt att det finns begränsade möjligheter för kommunala aktörer att motverka problematiken. Problematiken belyses ytterligare genom en redogörelse av trädgårdsbegreppet i förhållande till nulägesbilden av hårdgörandet i trädgårdar.

En åtgärd mot problematiken är informations spridning till trädgårdsägare, i synnerhet genom målgruppsanpassning och därmed presenteras trädgårdsforskningens olika typer av trädgårdar och trädgårdsägare för att eventuellt kunna applicera dem på Malmös förhållande. Slutligen redogörs för uppsatsens syfte.

Problematisering

Malmö stads miljöarbete misslyckas med flertalet internt och externt beslutade mål. 17 av 19 av Malmö stads miljömål nås inte år 2020, såsom ”de gröna och blå kvaliteterna ska utvecklas” och ”Malmönaturen ska värnas” (Malmö stad, 2019a). Utsikterna ser heller inte lovande ut gällande de Globala målen för hållbar utveckling (Agenda 30) – Malmös stad är t ex ”i dagsläget långt ifrån att uppnå mål 15” (Ekosystem och biologisk mångfald) och ”mycket stora insatser krävs” för att nå mål 13 (Bekämpa klimatförändringarna) (Malmös stad, 2020: 83, 74).

En av anledningarna till den bristande måluppfyllelsen är att de hårdgjorda ytorna ökar (Malmö stad, 2019a, 2020) och grönytearealen minskar (Malmö stad, 2019). Flera av kommunens styrdokument varnar för konsekvenser av de hårdgjorda ytorna – de fungerar som ”barriärer för många arter” (Malmö stad, 2019a: 14) samt ökar riskerna för både översvämningar (Malmö stad, 2017) och värmeböljor ”som kan leda till allvarliga problem och dödsfall” (Malmö stad, 2019b: 12).

I jämförelse med 36 svenska tätorter har Malmö tätort lägst tillgänglig grönyta per invånare samt störst andel hårdgjord mark med (55 %) (data från Statistiska centralbyrån; grönyta efter marktäcke per tätort & hårdgjord mark, tätorter med mer än 30 000 invånare). "Den täta och gröna staden kan endast realiserars på bekostnad av stadens hårdgjorda ytor." och därmed är av kommunens planerade åtgärder att omvandla hårdgjorda ytor på kommunal mark till gröna ytor (Malmö stad, 2018b: 19).

Då 70 % av tätortens yta består av kvartersmark som till största del är privat mark så involverar kommunens planer även denna mark; "Kommunen ska verka för mer grönska på kvartersmark" (Malmö stad, 2018b: 35). Målet om att hantera ett 100-årsregn "kan endast uppnås genom insatser både på allmän plats och på kommunal och privat kvartersmark" (Malmö stad, 2017: 7). Detta innebär åtgärder såsom "småskaliga lösningar på villatomter" (Malmö stad, 2017: 30). Men vilka konkreta åtgärder och metoder arbetar Malmö stad med för att lyckas med sina planer?

Utformningen av den privata kvartersmarken (gällande de "gröna och blåa frågorna") anger kommunen själv att endast "i viss utsträckning" vara möjlig att påverka genom "planläggning i nya områden" samt "goda exempel på kommunalt ägd mark" (Malmö stad, 2019b: 18). Inom gällande lagstiftning kan kommuner i en detaljplan utöka lovplikten för marklov till att gälla markåtgärder som försämrar markens genomsläpplighet av vatten (Plan- och bygglag, 2010:900 4 kap 12§ och 15§). Malmö stad ser dock inte optimistiskt på lagstiftningens möjligheter; "Gällande lagstiftning ger kommunen små möjligheter att ställa krav på omhändertagande av dagvatten på kvartersmark." (Malmö Stad, 2018b: 58) vilket gör att själva utgångspunkten för miljöarbetet blir problematisk.

"...trädgårdar är ofta bortom påverkan och räckvidd för (lokala) beslutsfattare, vilket potentiellt kan leda till spänningar mellan trender som genomförs i privata utrymmen kontra deras inverkan på frågor av allmänt intresse." (Beumer, 2018: 261, egen översättning)

Antagligen är det på grund av den bristande rådigheten av den privata kvartersmarken som gör att Malmö stads styrdokument inte i större grad involverar privata markägare/trädgårdsägare i några konkreta planer eller ens nämner ordet "trädgård" i detta avseende (t ex Malmö Stad, 2018b; 2012a; 2012b; 2017). Frånvaron av konkreta åtgärder på kvartersmark är synnerligen problematisk utifrån en uppdelning av den kvartersmark som är avsatt för privat boende (villor och radhus). Denna mark består till 25,7 % av hårdgjort (vägar, parkeringar och andra hårdgjorda ytor), till 22,7 % av hus (bostadshus, garage och småhus, dock är en del stugor är inte inräknade) och till 51,6 % av trädgård (de privata tomternas gröna ytor) (personlig kontakt: Mozafar Veysipanah, GIS-ingenjör, Malmö stad, 2020. Statistiken är baserad på en GIS-analys på data från 2015 och procenthalterna är ungefärliga men ger en god bild över verkligheten.).

Då Malmö tätort har liten grönyta, samtidigt som över hälften av den privata kvartersmarken för boende utgörs av de privata trädgårdarnas gröna ytor, har hårdgörande i de privata trädgårdarna en påtaglig påverkan på stadens grönyteareal. Därmed bör en nulägesbild över hårdgörande i privata trädgårdar ges.

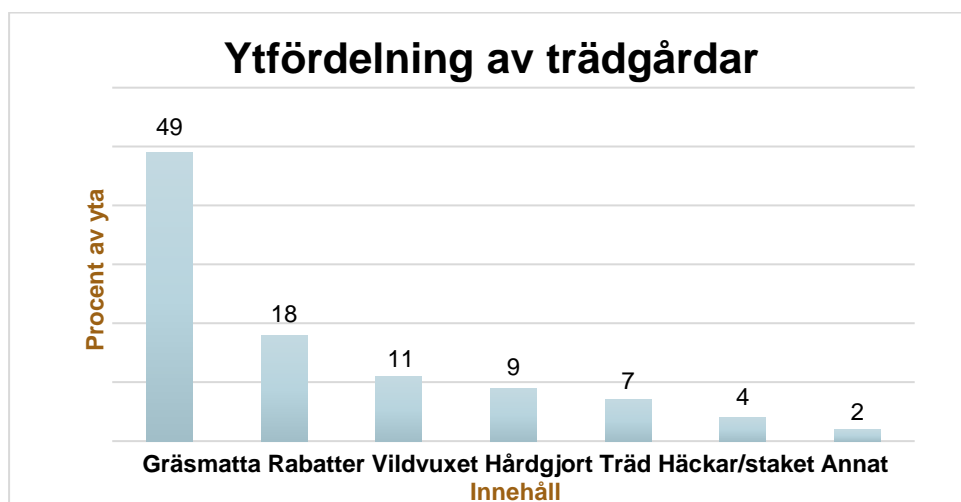
Trädgårdsbegreppet bör även kort gås igenom för om det förekommer en hårdgörande trend i privata trädgårdar så kan detta, utifrån ett större perspektiv, även leda till ett ifrågasättande av trädgården som funktion. Kan en trädgård som t ex inte innehåller träd ens benämnas och definieras som en trädgård?

Trädgårdsbegrepp och nulägesbild

En trädgård definieras i Nationalencyklopedin som ”Ett vanligtvis inhägnat markområde för odling av växter, ofta sådana med större krav än åkergrödor.” (Nationalencyklopedin, inget datum). Möller (1992: 244) använder följande definition; ”En trädgård består av träd, gräs, blommor och buskar”. van Heezik m fl (2012) har kommit fram till att varje trädgård består av minst två av tre komponenter; rabatter, gräsmattor och häckar.

Definitionerna ovan skiljer sig något åt från varandra men med sina fokus på (blandad) växtlighet så möjliggör samtliga för att de privata trädgårdarna ska kunna bidra till Malmös miljömål, såsom ”Hållbar stadsutveckling” och ”Anpassning till klimatförändringarna” (Malmö stad, 2019a). Om verkligheten för Malmös privata trädgårdar ser ut som på det internationella och nationella planet försämras dock förutsättningarna.

Utifrån internationell forskning minskar trädgårdarna till förmån för större hus, fler och större bilparkeringar och överlag mer hårdgjorda ytor (Bhatti och Church 2001, Hitchings, 2006). I Sverige påbörjades hårdgörandet av trädgårdar under 1970-talet med framförallt hårdgörande av garageuppfarter (Tegelberg & Svensson, 2013). Sedan dess har hårdgörandet eskalerat – i en del städer uppgår den hårdgjorda ytan av de privata trädgårdarna till 12 % (ibid). Förutom hårdgjorda ytor består trädgårdarna idag även av allt mer monokultur i form av kortklippta gräsmattor (Rur, 2010).

Figur 1. Ytfördelning av villaträdgårdar i Sverige (Rur, 2010)

Trenden innebär både hårdgörande inom redan existerande trädgårdar samt att nya trädgårdar från början ofta är mindre till ytan och innehåller färre träd, mindre biologisk mångfald och procentuellt sett mer hårdgjorda ytor (Björkman, 2012, Eckberg, 2017).

Flera nyligen författade uppsatser behandlar problematiken och drar slutsatsen att trenden bör bekämpas genom att kommunerna i större grad använder sig av informations spridning till de privata trädgårdsägarna, både när det gäller dagvattenhantering (Pettersson och Stanojevic, 2018) och biologisk mångfald (Rantala, 2018; Eckberg, 2017). Men bör alla trädgårdsägare få samma information eller bör den kanske målgruppsanpassas?

Informations spridning och målgruppsanpassning

Malmö stad använder sig av generell informations spridning mot medborgarna, t ex via sin hemsida: "...den enskilde fastighetsägaren som väljer gräs och singel till sin tomt stället för plattor och asfalt gör en viktig insats" (Malmö stad, 2018a). Även det kommunala bolaget VA SYD använder sig av olika former av informations spridning. Problematiken med kombinationen av ökat hårdgörande och bristande rådighet över privat kvartersmark drabbar nämligen även VA SYD vars skyldighet att ta hand om dagvatten enligt Lagen om allmänna vattentjänster inte kan "ändras genom bestämmelser i detaljplan eller i övrigt avtalas bort. Inte heller en dagvattenpolicy/-strategi kan ändra på ansvarsförhållandena som följer av LAV" (Boverket, 2015).

Sedan 2017 driver VA SYD kampanjen ”Tillsammans gör vi plats för vattnet” som är menad att öka motståndskraften i ledningsnätet p g a skyfall. Kampanjen riktas framförallt till kvartersmark och villor/radhus är prioriterade målgrupper. En av kampanjens åtgärder är att erbjuda ett ekonomiskt bidrag till privata husägare för att de ska koppla bort sina stuprör från VA-systemet och själva ta hand om regnvattnet i trädgården. (VA SYD, 2017)

Att förändra människors beteende genom informationsspridning kan dock vara lättare sagt än gjort. Kollmuss & Agyeman (2002) menar att det inte finns någon definitiv förklaring gällande paradoxen att en del människor både innehar miljökunskap/miljömedvetenhet och brist på miljömässigt beteende. Att kombinera informationsspridning med andra metoder såsom de ekonomiska bidrag som VA SYD erbjuder kan öka potentialen i beteendepåverkan men är alla trädgårdsägare lika benägna att ta till sig kampanjen och nyttja bidragen? Är alla trädgårdsägare lika förändringsbenägna och möjliga att påverka eller skiljer de sig åt?

De tidigare nämnda uppsatserna rekommenderar informationsspridning men problematiserar inte denna utifrån trädgårdsägarnas eventuella olikheter. Rantala (2018) utgår från en teori inom motivationspsykologin; Self Determination Theory (STD) som menar att alla människor besitter förmågan att motta och förankra ny kunskap (Jungert, 2017). Frågan är dock, som sagt, huruvida alla trädgårdsägare är lika benägna att ta till sig informationen och förändra sina trädgårdar utifrån den?

Nulägesbilden är att det överlag sker ett hårdgörande av privata trädgårdar men antagligen är inte alla trädgårdar likadana, antagligen hårdgör inte alla trädgårdsägare, eller åtminstone inte lika mycket.

“Trädgårdar är mycket heterogena i form och funktion. I ett extremfall kan de bestå av några kvadratmeter av flerskiktig blandad vegetation till, i annat fall, stora områden med enskild stenläggning utan någon vegetation alls.”
(Ross, m fl 2012: 130, egen översättning)

Med utgångspunkten att det finns skillnader bland trädgårdarna och trädgårdsägarna så finns det således möjlighet att målgruppsanpassa trädgårdsinformationen. Att människor har olika intressen, vanor och viljor, som beror på olika bakgrundsfaktorer och att dessa faktorer påverkar dem hur benägna de är att ta till sig information och genomgå förändringar utifrån informationen, kallas inom marknadsföring för marknadssegmentering.

Marknadssegmentering innebär att kunderna på en marknad, genom olika faktorer, delas in i olika målgrupper för att marknadsföringen sedan ska anpassas mot just dessa grupper (Kotler, 1972). Målet är att forma grupper vars kunder inom varje grupp har mindre skillnader inom gruppen än i jämförelse med kunderna i de andra grupperna (Grønhaug & Røstvig, 1978).

Målgruppsanpassad marknadsföringen mot en given målgrupp kommer därmed "orsaka mer positiva reaktioner än om denna grupp nås av ett budskap anpassat för en annan grupp" (Grønhaug & Røstvig, 1978:23).

En gruppindelning av dels trädgårdsägare och dels trädgårdar i Malmö skulle ge möjlighet för Malmö stad och VA SYD att skapa specifika informationskampanjer som utgår från antingen de mest lämpliga trädgårdsägarna eller trädgårdarna. Därmed skapas möjlighet för en kampanj att antingen utgå från statistik över olika bakgrundsfaktorer, aktiviteter och intentioner för trädgårdsägarna eller olika typer av trädgårdar (med olika innehåll) via t ex kartdata.

Frågan är dock huruvida det existerar lämpliga gruppindelningar av trädgårdar och trädgårdsägare inom trädgårdsforskningen att applicera på Malmö?

Trädgårdar och trädgårdsägare

Trädgårdsforskningen redogör för flera olika typer av grundträdgårdar, dels från vitt skilda geografiska områden såsom engelsk, persisk samt zen, dels i vitt skilda stilar såsom prästrädgård, rosenträdgård, fruktträdgård, köksträdgård och vattenträdgård (se t ex Turner, 2005). Studier jämför ofta olika trädgårdstyper; japansk, landskaps och arkitekt (Elsadek m fl 2019), manikyr, romantisk och vild (van den Berg och van Winsum-Westra, 2010), artfattig, lokal infödd, skogsträdgård och gardenesque (Zagorski m fl, 2004) samt naturlig, skogslik, dekorativ, modern och kryddträdgård (Siriphanich & Menakanit, 2013).

Att applicera sådana specifika klassificeringar från olika delar av världen på Malmö-förhållanden är dock problematiskt. Detsamma gäller emellertid även svenska klassificeringar, framförallt de som görs utifrån olika epoker. Wilke (2006) redogör för; sommarvillor, villastäder, egnahemsgårdar, funkisnationalism, radhus/villaområden samt drömträdgårdar/vilda paradis. Janrik och Ljungström (2015) redogör för; nationalromantik, trädgårdsstaden/villastaden, funkis & nyfunkis, småstugan med engahemsträdgård, arkitektritad modernism, miljonprogram samt allmogromantik. Att försöka särskilja sådana tydliga trädgårdstyper i dagens Malmö anses heller inte som ett lämpligt förfarande. Dessutom kan historiska epoker som går för långt tillbaka i tiden ifrågasättas, t ex menar Jacques (2002: 1, egen översättning) att vissa specifika trädgårdar "existerar endast i den historiska fantasin".

Det finns dock kategoriseringar som inte utgår ifrån någon specifik stil eller epok utan istället t ex fokuserar på den biologiska mångfalden (t ex van Heezik m fl, 2012).

Det finns även kategorier som utgår ifrån trädgårdsägarens; eskapism, identitet och ägandeskap (Gross och Lane, 2007), miljömässiga identitet (Kiesling och Manning, 2010), estetik, livsstilsfaktorer och ekologiska ställningstaganden (Larson m fl, 2009) eller psykologiska behov såsom ”personliga behov för struktur” (van den Berg och van Winsum-Westra, 2010).

Trädgårdsägarnas socioekonomiska bakgrundsfaktorer spelar överlag en avgörande roll i att förklara trädgårdsägarens metoder och val inom trädgården (Kinzig m fl, 2005). Trädgårdsägarens bakgrundsfaktorer är t o m viktigare än de biofysiska faktorerna (regn, markfruktbarhet och solinstrålning) gällande mängd och typ av vegetation i trädgården (Luck m fl, 2009). Det finns proportionellt mer växtlighet och större mångfald bland växterna i större trädgårdar (Smith m fl 2005, Kinzig m fl, 2005, Kirkpatrick m fl, 2007) men trädgårdarna är generellt större om de t ex tillhör trädgårdsägare med högre inkomst (Daniels och Kirkpatrick, 2006).

“Husägare, i vilket urbant områden som helst, är en mångfacetterad grupp, och de val som de gör återspeglar en mångfald av värderingar, personliga historier, socioekonomisk status, social-ekologisk kunskap samt sociala och kulturella traditioner.” (van Heezik m fl, 2012: 9–10, egen översättning)

Det är därmed essentiellt att utgå från trädgårdsägaren i en kategorisering av trädgårdar. Det är inte trädgården som formar trädgårdsägaren utan trädgårdsägaren som har förändrat eller vill förändra sin trädgård (eller bevara den som den är) utifrån vad trädgårdsägaren gör och/eller vill göra i sin trädgård, vilket i sin tur beror på trädgårdsägarens bakgrundsfaktorer.

Enligt Loram m fl (2011) använder en majoritet av trädgårdsägare i Storbritannien sina trädgårdar för vila, rekreation och att äta, medan mindre än en femtedel utför trädgårdsarbete. Detta liknar de flesta svenska trädgårdsägares prioriteringar över de viktigaste trädgårdsinslagen; inbjudande uteplats, designad stenläggning samt välskött gräsmatta (Husqvarna, 2011). Svenska trädgårdsägare vill även framförallt ha lättskötta trädgårdar för avkoppling, lek för barnen och socialt umgänge (ibid).

Trädgårdsarbete är dock fortsatt vanligt i Sverige och förekommer inom alla sociala grupper även om kunskaperna och intresse om trädgård hos trädgårdsägarna generellt sätt har minskat; ”Att ha tillgång till – och ansvar för – en egen trädgård behöver inte betyda att man är speciellt intresserad av trädgård och fritidsodling.” (Björkman, 2012:19). Det råder alltså en motsättning mellan vad trädgårdsägarna gör och vad de faktiskt vill göra; 70 % av trädgårdsägarna i Sverige arbetar i/med trädgården men bara 42 % är intresserade av det (ibid).

Trädgårdsarbete uppfattas överlag både som ett hårt arbete och som en trevlig fritidsaktivitet (Bhatti och Church, 2004, Clayton, 2007, Freeman m fl, 2012, Rur, 2010) men det finns skillnader mellan olika grupper.

Zagorski m fl (2004) menar att vissa trädgårdsägare i Australien vill ha en funktionell planerad trädgård som kräver hårt arbete medan andra föredrar buskträdgårdar som kräver minimalt trädgårdsarbete.

Enligt Björkman (2012) är trädgårdsarbete mindre förekommande i storstadsregionerna och kvinnor är både mer intresserade av trädgårdsarbete samt trädgårdsarbetar mer än män. Att vara samboende samt att ha barn sammanhänger även med ökat trädgårdsarbete, även om trädgårdsintresset har minskat i de åldersintervallen 15–29 år (ibid). Generellt sätt föredrar unga ett mer passivt trädgårdsengagemang medan äldre ett mer aktivt (van den Berg och van Winsum-Westra, 2010). Unga (18–32 år) som kanske själva inte äger trädgården, spenderar minst tid i trädgården och är minst intresserade av den, även om de uppskattar att ha tillgång till den (Gross och Lane, 2007).

Trädgårdsarbete ökar med åldern men inte över 74 år (Björkman, 2012). Hälsobegränsningar tvingar många äldre trädgårdsägare att minska på sitt trädgårdsarbete vilket skapar känslor av frustration och ångest samt förlust av både kontroll av trädgården och ens identitet som trädgårdsägare (Gross och Lane, 2007).

Sammanfattningsvis finns det inom forskningen flertalet skillnader gällande trädgårdsägare och deras trädgårdar. Utifrån bakgrundsfaktorer, framförallt ålder och kön, ägnar sig trädgårdsägarna åt olika trädgårdaktiviteter i olika stor grad och deras trädgårdar har, utifrån aktiviteterna, olika trädgårdsinnehåll. Även andra faktorer såsom inkomst, familjeförhållande och eskapism samt storleken på trädgården inverkar på trädgårdsägarnas val. Eftersom de specifika grundträdgårdar inte anses kunna appliceras på Malmö-förhållanden så är det de nyss sammanfattade skillnaderna som bör ligga till grund för en kategorisering av trädgårdar i Malmö.

Syfte och frågeställningar

Uppsatsens syfte är att både kategorisera privata trädgårdsägare och deras trädgårdar i olika kategorier. Genom att undersöka olika faktorer för privata trädgårdsägare och deras trädgårdar i Malmö tätort är denna uppsats menad att kategorisera resultatet till olika kategorier för trädgårdar och trädgårdsägare. Därmed ges bättre förutsättningar för framtida målgruppsanpassade kampanjer som kan motverka hårdgörandet i trädgårdarna och därmed förbättra möjligheterna för; ökad dagvattenhantering, minskad översvämningrisk, ökad biologiska mångfald, minskade effekter av värmeböljor samt att miljömål nås.

Uppsatsens frågeställningar är följande;

- Vilka bakgrundsfaktorer samt aktiviteter och intentioner gällande sina trädgårdar finns hos trädgårdsägare i Gamla Limhamn?
- Vilka kännetecken i form av framförallt innehåll förekommer hos trädgårdar i Gamla Limhamn?
- Vilka kategorier kan trädgårdsägare och trädgårdar utifrån deras faktorer och kännetecken kategoriseras i?

Metod

Hart (1998: 51, egen översättning) menar att; ”det finns inga regelböcker för att bedriva forskning” och uppsatsförfattaren har utifrån detta tankesätt delvis använt sig av egna anpassade lösningar men samtidigt har flertalet erkända metodologiska tillvägagångssätt följts för att öka metodens tillförlitlighet och validitet.

Nedan presenteras den valda metoden samt utföranden av den. Även undersökningens population, avgränsningar samt resultatredovisning och analysmetod presenteras.

Metodval och genomförande

“En av samhällsvetenskapens mest använda metoder för att samla in forskningsmaterial är att fråga eller samtala med människor.” (Esaiasson m fl, 2017: 235).

En kvalitativ undersökning, i form av intervjuer med privata trädgårdsägare, ansågs inte vara möjlig att lyckas med utifrån flera olika aspekter (se nedan och Metoddiskussion). Uppsatsens metodval blev istället en kvantitativ enkätundersökning, vilket är en metod som tidigare har använts i flertalet undersökningar av trädgårdar och deras ägare (dock med andra syften) (se Loram m fl, 2011, Björkman, 2012, Husqvarna, 2011, Cervinka m fl, 2016).

Metodvalet kan även kallas för en respondentundersökning eftersom det är respondenterna och deras svar som är studieobjekten. Genom att samtliga respondenterna får besvara samma enkät begränsas forskarens påverkan (Esaiasson m fl, 2017).

Vid utformandet av enkätfrågorna togs inspiration från de ovan nämnda trädgårds-enkätundersökningar samt tidigare forskning om vad trädgårdar innehåller och vad trädgårdsägarna gör i sina trädgårdar (se Inledning). Detta resulterade i att enkäten delades in i två huvuddelar med 7 frågor om trädgårdsägarens bakgrundsfaktor samt 15 trädgårdsfrågor. De sista fyra trädgårdsfrågorna behandlade trädgårdsinformation, detta för att undersöka huruvida deltagarna redan hade fått information.

Innan genomförandet testades enkäten på ett par försökspersoner som en pilotstudie över frågornas kvalitet och formuleringar. Justeringar gjordes därefter utifrån Esaiassons m fl (2017) rekommendationer att begränsa antalet ledande frågor, att frågorna ska vara begripliga och att svarsalternativen ska innehålla tillräckligt många värden.

Andra rekommendationer från Esaiasson m fl (2017) följdes även, såsom att enkätundersökningen strävades även att göras estetiskt tilltalande genom att den ger ett professionellt, enkelt, icke-byråkratiskt intryck och frågorna var menade att snabbt och enkelt kunna besvaras. Vidare eftersträvades att det var ordning och reda i frågeformuläret samt att det gav intryck av att vara systematiskt och väl genomfört, inte minst med avseende på frågornas ordningsföljd. Undersökningen utgick även ifrån Vetenskapsrådets krav gällande information, samtycke, konfidentialitet och nyttjande (Vetenskapsrådet, 2002).

Enkätundersökningen planerades att genomföras genom dörrknackning hos villaägare/radhusägare i ett bestämt Malmöområde. Denna metod kan vara svår genomförbar (se Petersson och Stanojevic, 2018) och därmed togs ytterligare åtgärder; kontakten med respondenterna följde Esaiassons m fl, (2017) råd gällande tydliga instruktioner om avsändare och syfte samt förtroendeingivande introduktion. Uppsatsförfattaren anpassade även t ex kläder, parfym och i viss mån beteende med inspiration av psykoanalytisk-baserad marknadsföring (se Lippman 2007, Bernays, 2005).

Esaiasson m fl (2017) menar att det i en frågeundersökning ofta finns en bestämd population men ett slumpmässigt urval. I denna undersökning var det delvis så, urvalet var bestämt men slumpen skulle avgöra vilka personer som har var hemma, öppnade och ville delta.

En enkätundersökningens svarsfrekvens bör komma upp i 50–60 procent (Esaiasson m fl, 2017) men en hög svarsfrekvens bedömdes inte vara relevant i denna undersökning. Istället var meningen att få fram ett tillräckligt stort material för att urskilja kategorier och målet sattes till hundra enkätsvar.

Andra metoder fanns som reservplaner om dörrknackning inte skulle fungera; såsom att dela ut enkäten på strategiska platser, att erbjuda deltagarna vinstchans i form av presenter (t ex biobiljetter) samt digital enkät.

Population/Objekt

Ett specifikt område valdes ut; Gamla Limhamn, och detta bidrog till att göra utförandet mer hanterligt. Att just Gamla Limhamn valdes ut beror på flera faktorer, för det första så hade VA SYD genom sin kampanj tidigare arrangerat en fysisk träff i området med låg uppslutning (personlig kontakt, Nina Steiner, kommunikatör, VA SYD, 2020).

Vidare ansågs valet bidra till ett större deltagande då författaren har lokalkännedom om området och kunde inkludera i pitchen att han bor ett eller ett par kvarter ifrån husägaren. Valet ansågs även bidra till att stärka forskningsfältet då området innehåller en mångfald av villor och radhus/gatuhus byggda under olika tidsperioder (t ex Länsstyrelsen, inget datum, Malmö stad, 1941, Malmö stad, 1976, Malmö stad, 1977). Slutligen var Gamla Limhamn även intressant utifrån förändrade p-avgifter under 2019 som har skapat missnöje bland en del boende i området (t ex Aftonbladet, 2019) vilket skulle kunna leda till att trädgårdsägare skapar bilparkeringsplatser i sina trädgårdar.

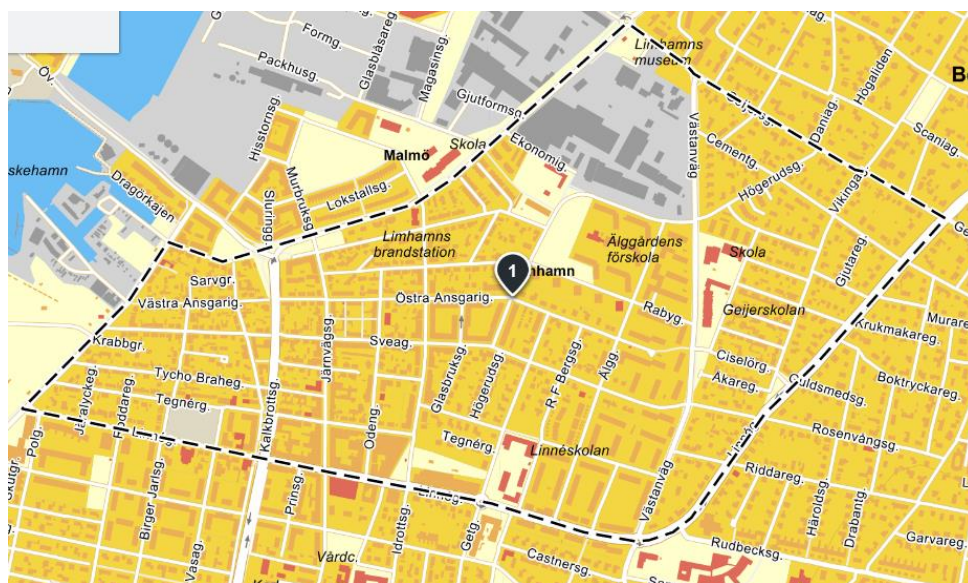
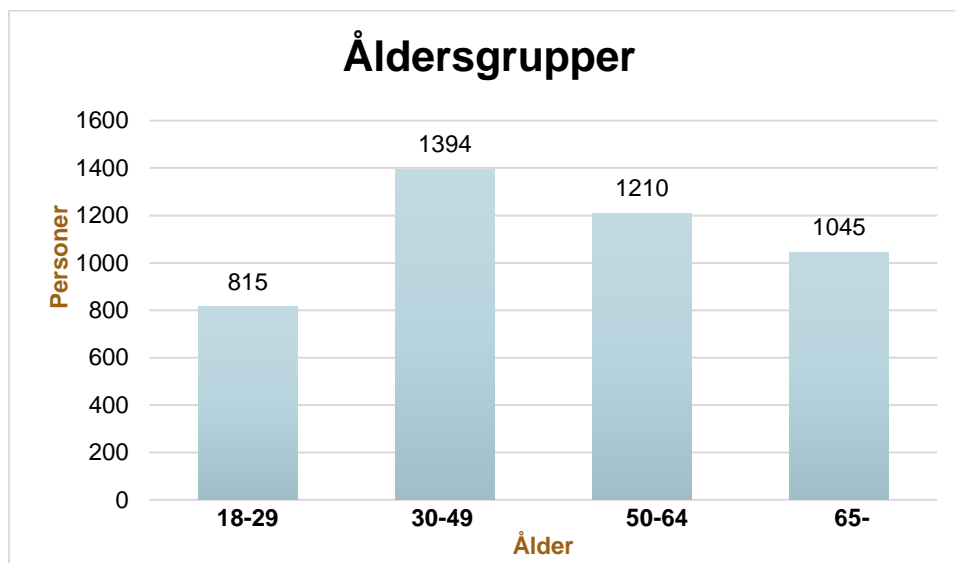

Bild 1. Gamla Limhamn (Eniro, inget datum). Vid ettan på kartan ligger uppsatsförfattarens bostad (Högerudsgatan 43 c) och den var utgångspunkten för genomförandet av enkätundersökningen.

Gamla Limhamn består av tre valdistrikt (Norra, Västra och Östra) där det sammanlagda antalet röstberättigade (vuxna över 18) år är 4464 personer. Könsfördelning är; 47,38 % män och 52,62 % kvinnor (data från Statistiska centralbyrån; folkmängd, Gamla Limhamn, kvinnor och män, 2019).

Uppsatsens syfte är, som sagt, att undersöka trädgårdar och trädgårdsägare men enkättagarna var dock inte tänkta att begränsas utifrån ”ägandeskap” utan snarare ”vuxna personer som kontinuerligt bor i det privata huset som trädgården tillhör”. För enkelhetens skull används emellertid ordet ”trädgårdsägare”.

Figur 2. Den vuxna befolkningen i Gamla Limhamn, uppdelad i fyra åldersgrupper (data från Statistiska centralbyrån; folkmängd, Gamla Limhamn, 2019)

Avgränsningar

Flertalet avgränsningar har gjorts i detta arbete. Gamla Limhamn har t ex inte ytterligare analyserats gällande huruvida områden är mer eller mindre lämpligt att applicera åtgärder mot hårdgörande utifrån avrinning p g a faktorer såsom höjdskillnad. Historisk kontext och bakgrundsfaktorer såsom etnicitet och kulturella skillnader i populationen är heller inte undersökta.

Utifrån metoden var det även inte möjligt att få fram ett underlag som t ex skulle kunna beräknas matematiskt (t ex Yu m fl, 2018) eller där trädgårdsägarna över tid artbestämde i sin trädgård (van Heezig m fl, 2012). Det ansågs essentiellt att enkäten skulle kunna bevaras snabbt, på ett par minuter, medan uppsatsförfattaren väntade.

Förutom den trädgårds-forskning som redan har redovisats så är inte fler aspekter av trädgårdsägande menade att utgå ifrån i resultatdiskussionen. Inte heller är det tänkt att analysera och diskutera resultatets likheter, då huvudfokuset är att hitta skillnader (som kan kategoriseras). Arbetet är även överlag inte menat att undersöka vilken typ av information som kan spridas till de framtagna målgrupperna och hur.

Slutligen är uppsatsen i sin vetenskapsteoretiska form något induktiv, då utgångspunkten inte är en bestämd teori/hypotes som ska falsifieras eller verifieras. Snarare är meningen att insamlade data ska leda till egna kategorier (som kan jämföras med tidigare forskning).

Resultatredovisning och resultatanalys

Resultatet analyserades genom tre steg där steg ett innebar att trädgårdsägarna och trädgårdarna grupperades i tabeller. Trädgårdsägarna grupperades utifrån de tydligaste bakgrundsfaktorerna; kön och ålder (Björkman, 2012, van den Berg och van Winsum-Westra, 2010, Gross och Lane, 2007). Detta skapade åtta grupper eftersom fyra åldersgrupper (18–29, 30–49, 50–64 samt 65 plus) alltså även delades in utifrån kön.

Trädgårdarna grupperades, dels utifrån hustyp p g a Gamla Limhamns förhållande med många äldre radhus/gatuhus, dels utifrån trädgårdsstorlek p g a att forskningen pekar skillnader gällande trädgårdsstorlek (Smith m fl 2005, Kinzig m fl, 2005, Kirkpatrick m fl, 2007, Daniels och Kirkpatrick, 2006). Detta skapade fyra grupper; villaträdgårdar under medelstorlek, villaträdgårdar över medelstorlek, radhusträdgårdar under medelstorlek samt radhusträdgårdar över medelstorlek.

Steg två innebar uträkning av procenthalter och/eller medelvärden för varje enkätsvar i de gruppindelade tabellerna och därmed att identifiera de procentsatser/medelvärden från en grupp som skiljde sig från en annan. Det skulle t ex kunna vara att stora villaträdgårdar innehåller damm till 15 % medan små radhusträdgårdar innehåller damm till 2 %.

Huvudfokus var dock att identifiera siffror från en grupp som skiljde sig från samtliga övriga grupper, t ex att villaträdgårdar skiljer sig åt mot samtliga övriga gällande damm om även små villaträdgårdar och stora radhusträdgårdar har en låg procentsats av damm. Eller att 39 % av de manliga trädgårdsägarna i en åldersgrupp vill ha pool medan det för övriga åldersgrupper ligger mellan 5–21 %. Det var dock, som sagt, inte meningen att på samma sätt jämföra skillnader mellan indelningarna av trädgårdarna och trädgårdsägarna, såsom att unga män eventuellt vill trädgårdsarbeta till 50 % men att ägare till radhus med stora trädgårdar kanske vill trädgårdsarbeta till 80 %.

För att ett resultat ska räknas som att det skiljer sig drogs gränsen vid minst 10 %. Det är dock inte alla svar som redovisas i procentform – då inte alla frågorna har flersvarsalternativ. För frågor som t ex gäller inkomst och trädgårdsstorlek gjorde uppsatsförfattaren bedömningar utan några för förhand bestämda gränser. Att kvantitativt sätta flera enskilda gränskrav på skillnader bedömdes som för problematiskt. Är exakt 1,2 barn en lämplig siffra att särskilja en barnfamilj av vanlig storlek mot en stor barnfamilj? Är sju år en tillräckligt stor skillnad gällande hur länge trädgårdsägarnas har bott i huset? Istället så skulle det kunna vara så att gruppen kvinnor mellan 50–64 har bott i husen i medel i 14 år medan det för övriga grupper är 5, 7, 8, 9, 19, 19 samt 21 år och då kan 14 år ses som ett resultat som skiljer sig mot samtliga övriga grupper.

Genom att bedömningarna skedde först efter att resultatet organiserades i tabeller var meningen att (eventuellt) felaktiga gränskrav, för skillnaderna, skulle

undvikas. Därmed var det även möjligt att faktorer som påverkade statistiken såsom extremfall och ett lågt deltagarantal även skulle tas i beaktning för att styrka eller stryka skillnader.

Det var inte meningen att värdesätta vissa enkätfrågor/faktorer högre än andra. Eftersom uppsatsen som sagt inte ämnar att själv utforma/ge förslag på innehållet i någon informationskampanj så kan uppsatsförfattaren inte bedöma huruvida vissa faktorer är viktigare än andra i detta avseende. Ur ett rent naturvetenskapligt perspektiv är t ex olika trädgårdsinnehåll och trädgårdsägarnas olika beteenden/aktiviteter/intentioner olika bra för t ex trädgårdens uppsugningsförmåga av dagvatten. Men inte heller sådana aspekter är tänkta att bedömas då syftet med kategoriseringen endast är att identifiera utstickande resultat. Att antingen göra olika subjektiva bedömningar eller referera till forskning för att klassa vissa faktorer mer värdefulla än andra besvarar inte uppsatsens syfte och frågeställningar.

Efter att skillnaderna identifierats innebar steg tre att skillnaderna räknades ihop och de grupper som hade flest skillnader kategoriserades till kategorier. Av de fyra grupperna för trädgårdar var det inte på förhand bestämt hur många kategorier som skulle skapas. Detsamma gällde för de åtta grupperna för trädgårdsägare. Det fanns inte heller någon bestämd gräns för hur många skillnader som det krävdes för skapandet av en kategori utan antalet skillnader får bekräfta hur stark kategorin är.

Då det är samtliga enkätsvar som ligger till grund för de båda indelningarna av trädgårdar samt trädgårdsägare och därmed även analysen samt kategoriseringarna, så överlappar kategorierna varandra – det finns alltså både radhusägare och villaägare i varje åldersgrupp. Det var dock som sagt meningen att det ska finnas en överlappning för att förutsättningar ska ges för att rikta målgruppsanpassad informationsspridning mot antingen trädgårdar eller trädgårdsägare.

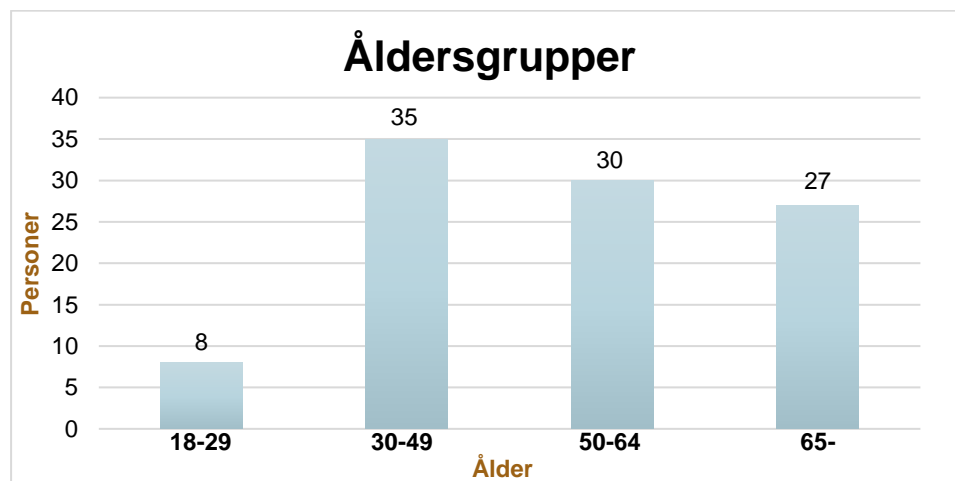
Resultat

Nedan presenteras svaren från enkätundersökningen, först utifrån samtliga univariata resultat där en fråga redovisas i taget. Därefter redovisas ett bivariat/multivariat resultat utifrån de fyra grupperingarna; hustyp och trädgårdsstorlek samt trädgårdsägarnas kön och ålder (i Bilaga 2 och 3 finns resultattabellerna för dessa indelningar). Slutligen presenteras kategoriseringar av trädgårdar och trädgårdsägare utifrån grupperingarna.

Univariat resultat

Bakgrundsfrågor

Av de 100 deltagarna är 44 kvinnor och 56 män. Åldersspannet är 18 till 88 år och medelåldern är 53,1 år. 51 % av deltagarna är mellan 42–66 år.

Figur 3. Deltagarna kategoriserade i samma fyra åldersgrupper som Gamla Limhamns vuxna befolkning (se Figur 2).

Gällande deltagarnas sysselsättning så är det 70 % som arbetar, 24 % är pensionärer, 4 % är studenter och 0 % är arbetslösa. Antalet singelhushåll är 9 % och antalet barnfamiljer (minst en person i huset under 18 år) är 48 %. Deltagarna har bott i husen i genomsnitt 17,5 år. Frågan för ”huvudsaklig inkomst” (netto) fick 69 svar med en medelinkomst på 427 000.

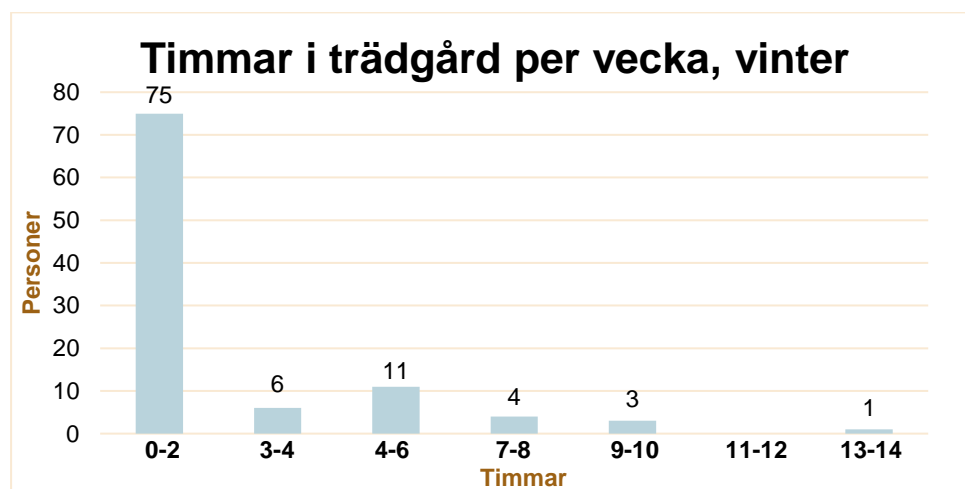
Trädgårdsfrågor

Villorna är byggda mellan 1850 till 2011 med ett medelvärde på år 1933. Radhusen är byggda mellan 1874 till 2007 med ett medelvärde på år 1959. Storlekarna på trädgårdarna sträcker sig mellan 20 m² till 1100 m² och har ett medelvärde på 370 m². Medelvärdet för antalet träd per trädgård är 4,23 och de mest förekommande svaren är; 3 träd (20 %), 2 träd (17 %), 1 träd (11 %) och 5 träd (9 %).

Tabell 1.

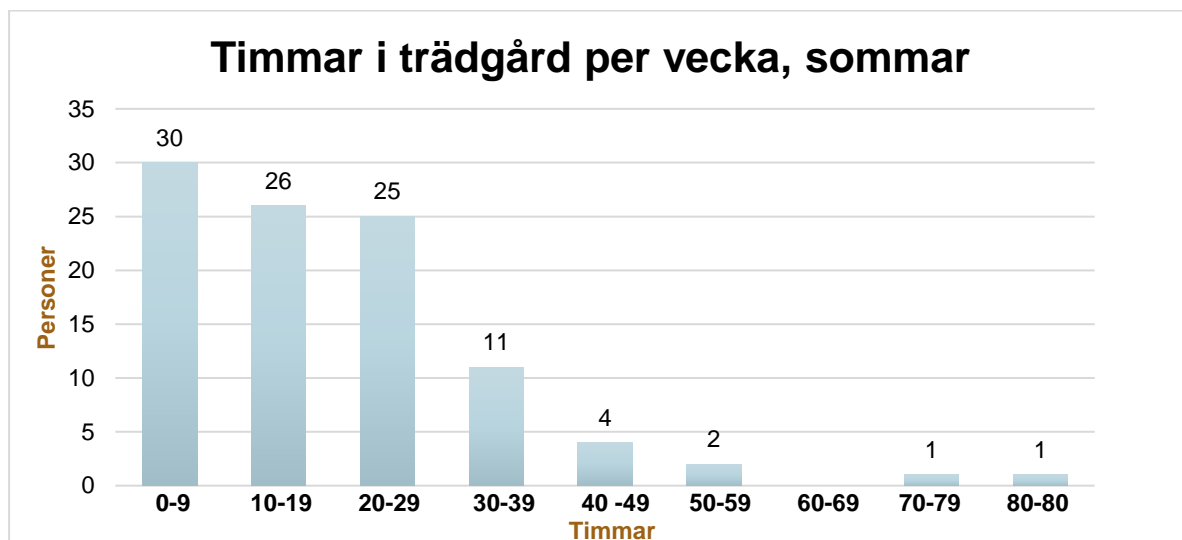
Hur många träd finns i din trädgård?			
0 träd: 8 %	1–3 träd: 48 %	4–8 träd: 31 %	9–25 träd: 13 %

Trädgårdsägarna spenderar i snitt 20 timmar per vecka i sina trädgårdar. De högst förekommande svaren för vintertid är; 1 timme (27 %), 2 timmar (20 %), 0 timmar (18 %) och 0,5 timmar (9 %). Sammanlagt 75 deltagare spenderar 0 till 2 timmar.

Figur 4. Svar med decimaler har avrundats uppåt.

De mest förekommande svaren för sommartid är; 20 h (20 %), 10 timmar (13 %), 5 timmar (7 %), 30 timmar (7 %) och 2 timmar (6 %), vilket motsvarar 53 % av deltagarna. Två män, 73 år och 88 år, spenderar 70 respektive 80 timmar i trädgården.

Figur 5. Svar med decimaler har avrundats uppåt.

Ingen av deltagarna vill spendera mindre tid i trädgården. 37 % vill spendera mer tid, 57 % vill spendera lika mycket tid och 6 % vet inte. På frågan ”Vad gör du i din trädgård?” svarade 93 % Vila/rekreation, 92 % Grillar/äter mat, 88 % Trädgårdsarbete, 39 % Fritidsaktiviteter och 5 % Inget speciellt. Det är alltså ungefär nio av tio som ägnar sig åt både vila/rekreation, trädgårdsarbete samt grillar/äter mat.

Gällande nöjdhet med trädgården så är 46 % Mycket nöjda, 44 % är Nöjda, 8 % är Varken eller och 2 % är Missnöjda. Således är det 90 % som är mycket nöjda eller nöjda med sin trädgård.

Trädgårdsfråga nr 5 gäller trädgårdsinnehåll och rymmer tolv svarsalternativ samt fritext för möjlighet att komplettera (se Bilaga 1). Även trädgårdsfråga 10 gällande förändring i trädgården kompletterar trädgårdsfråga 5 – det tydligaste exemplet är att endast tio deltagare anger att ”veranda/terrass/altan/trädäck” finns i trädgården men att 29 deltagare anger att de har förändrat sin trädgård med ”veranda/terrass/altan/trädäck”.

Genom svaren ”tagit bort gräsmatta” och ”trädfällning” framkommer tydligt att deltagarna har besvarat frågorna utifrån vad de har förändrat och vill förändra. Det finns även enskilda svar där deltagarna t ex har ”tagit bort plattor” samt ”tagit bort damm”. Svar såsom ”gräsmatta” eller ”stenläggning” betyder således att deltagarna vill addera/lägga till/förändra sin trädgård med mer gräsmatta eller stenläggning.

Deltagarnas svar tyder på både hårdgörande och mjukgörande innehåll samt förändringsintentioner och aktiviteter som både är passiva och aktiva. De mest populära svaren innehåller både trädgårdsmöbler, stenläggning, plattor och veranda/terrass/altan/trädäck samt blomrabatt, buskar, gräsmatta och odling/grönsaker/plantering. Det är dock nästan hälften (48 %) som inte vill förändra något i sin trädgård.

Tabell 5. De mest förekommande svaren på trädgårdsfrågorna 5, 10 och 11.

Vad finns mer i din trädgård?	Har du gjort några större förändringar i din trädgård?	Finns det något som du skulle vilja förändra i din trädgård?
Trädgårdsmöbler: 94	Nej: 22	Nej: 48
Blomrabatt: 91	Stenläggning 33	Odling, grönsaker, plantering: 13
Buskar: 90	Veranda/terrass/altan/trädäck: 29	Stenläggning: 8
Plattor: 86	Odling, grönsaker, plantering: 27	Gräsmatta: 7
Gräsmatta: 83	Trädplantering: 16	Veranda/terrass/altan/trädäck: 5
Häck: 69	Trädfällning: 13	Växthus/drivhus: 5
Parkeringsplats: 60	Rabatter: 8	Rabatter: 3
Matodling: 35	Parkeringsplats: 5	Trädplantering: 3
Grus: 21	Häck, buskar: 5	Pool: 3
Studsmatta: 14	Gräsmatta: 4	Häck/buskar: 2
Veranda/terrass/altan/trädäck: 10	Tagit bort gräsmatta: 3	Parkeringsplats: 2
Pool: 7	Pool: 3	
Damm: 5	Växthus/drivhus: 3	
Gatsten: 4		
Växthus/drivhus: 4		
Jacuzzi: 3		

Slutligen har de 17 % som har svarat att de fått trädgårds-information fått denna via; post (14 %), post och hemsida (2 %) samt sms (1 %). Åsikterna om informationen är framförallt; ”bra” (7 %), ”ingen åsikt” (3 %), ”ok” (2 %) och ”informativ” (2 %). De vanligaste svaren gällande vad informationen handlade om är; ”trädgårdsavfall” (5 %), ”dagvatten” (5 %), ”trädgårdstunna” (3 %) och ”vattning” (2 %).

Multivariat resultat

Det multivariata resultatet redovisas i textform medan resultattabellerna finns i Bilaga 2 och 3. Utifrån analysen av grupperingarna har skillnader identifierats och fem kategorier tagits fram.

Trädgårdar utifrån faktorerna hustyp och trädgårdsstorlek

Flera skillnader finns utifrån en indelning av enbart hustyp. Villaträdgårdsägare ägnar sig mer åt fritidsaktiviteter och mindre åt villa/rekreation i jämförelse med radhusträdgårdsägare, fler villaägare än radhusägare svarar att de har fått någon slags av trädgårdsinformation och villaägarna har förändrat mer gällande trädplantering, trädfällning och rabatter. Villorna är äldre, dess trädgårdar är större och de har mer innehåll såsom träd, blomrabatter, gräsmatta, häck, p-plats, grus, studsmatta och damm.

Genom uppdelningar inom hustypgrupperna kan fler skillnader upptäckas och en indelning hade kunnat ske utifrån hur gamla husen är. Resultatet innehåller 33 villor byggda före villornas medelbyggår (1933) och dessa har något mindre trädgårdsyta och färre träd än de 29 villor som är byggda senare (416 m² och 5,7 träd mot 548 m² och 6,8 träd). De nio radhus som är byggda före radhusens medelbyggår (1960) har något större trädgårdar och fler träd än de 29 radhus som är byggda senare (204 m² och 4,1 träd mot 193 m² och 2,1 träd).

Skillnaderna blir dock ännu tydligare om medelvärdena på trädgårdsstorlekarna jämförs (se nedan och Bilaga 2). 28 av 32 radhusträdgårdar har dessutom mindre trädgårdar än villaträdgårdarnas medelstorlek.

Villaägare har lägre inkomst, i synnerhet de som har en trädgård över medelstorlek. Villaägare vill förändra i mindre grad, framförallt de som har villaträdgårdar som ligger under medelstorlek (gäller dock inte pool). Villaträdgårdar över medelstorlek vill förändra mer gällande gräsmatta men mindre gällande pool än villaägare i trädgårdar under medelstorlek. De har även mer av plattor, buskar, häck samt parkeringsplats och dess villaägarna har förändrat mer gällande stenläggning.

Villaträdgårdar under medelstorlek har mer av blomrabatt, gräsmatta, häck och parkeringsplats än radhusträdgårdar under medelstorlek. Radhusträdgårdar under medelstorlek har även mindre av studsatta, grus, matodling, häck, gräsmatta och buskar än radhusträdgårdar över medel. Radhusträdgårdarna under medelstorlek ägnar sig mindre åt trädgårdsarbete och ”inget speciellt” än de över medelstorlek.

Radhusägarna med trädgårdar under medelstorlek har mer av veranda/terrass/altan/trädäck och vill stenlägga mer än övriga trädgårdarsägare. De har redan mer av plattor än radhusträdgårdar över medelstorlek. Radhusägarna har överlag förändrat minst i sina trädgårdar, framförallt stenläggning, odling/grönsaker/plantering, trädplantering, parkeringsplats och borttagning av gräsmatta.

Slutligen finns det större familjer (fler barn) i hus tillhörande radhus med trädgårdar under medelstorlek och det finns mer av matodling i radhusträdgårdar över medelstorlek än i övriga trädgårdar.

Kategorisering av trädgårdar

Villaträdgårdar över medelstorlek och radhusträdgårdar under medelstorlek har 7 respektive 15 skillnader mot samtliga övriga tre grupperna. Villaträdgårdar under medelstorlek och radhusträdgårdar över medelstorlek har 4 respektive 5 sådana skillnader. De valda trädgårdskategorierna är därmed stora villaträdgårdar och små radhusträdgårdar.

Tabell 6. Kategorier av trädgårdar.

Kategorier	Kännetecken
K1: Stora villaträdgårdar	Denna kategori avser villaträdgårdar vars storlekar ligger över villaträdgårdarnas medelvärde (478 m²). Trädgårdarna är i medel 692 m² och innehåller 8,4 träd. I jämförelse med villaträdgårdar under medel så har de mer innehåll av framförallt plattor, buskar, häck, parkeringsplats. Ägarna av de stora villaträdgårdarna är framförallt arbetande män och kvinnor med en snittålder på 57. De har bott längre i husen, har lägre inkomst och vill tillbringa mer tid i trädgården. De har gjort förändringar och vill förändra i trädgården med framförallt mer gräsmatta och odling/grönsaker/plantering (i jämförelse med villaägare i trädgårdar under medelstorlek). Sammanfattningsvis består denna kategori av trädgårdar med mycket innehåll som ägs av förändringsbenägna personer i övre medelåldern.

K2: Små radhusträdgårdar	Denna kategori avser radhusträdgårdar som ligger under radhusträdgårdarnas medelvärde på 195 m². Trädgårdarna är i medel 102 m² och innehåller 1,8 träd. De har även mindre av framförallt gräsmatta, häck, parkeringsplats, matodling, grus och studsatta men mer av veranda/terrass/altan/trädäck. Ägarna av de små radhusträdgårdarna har högst inkomst, störst familjer och en snittålder på 51 år. De ägnar sig mindre åt trädgårdsarbete och fritidsaktiviteter, samt är i större grad nöjda än mycket nöjda med sina trädgårdar i jämförelse med övriga tre grupper. De har gjort minst förändringar, framförallt gällande stenläggning, odling/grönsaker/plantering, trädplantering, parkeringsplats och borttagning av gräsmatta men mest gällande veranda/terrass/altan/trädäck. De vill framförallt förändra gällande stenläggning i jämförelse med övriga kategorier. Sammanfattningsvis består denna kategori av trädgårdar med mindre innehåll som ägs av personer som har barn samt hög inkomst och som har gjort få förändringar i sina trädgårdar.

Trädgårdsägare utifrån faktorerna kön och ålder

Det finns vissa tydliga trender för hela populationen av trädgårdsägare såsom att ju äldre deltagarna är, desto mer mycket nöjda är de med sin trädgård och desto mindre vill de förändra den. Ju äldre de är, ju länge har de även bott i husen.

Fler skillnader klargörs dock genom den kombinerade indelningen utifrån kön och ålder. Grupperna för män och kvinnor med en ålder mellan 18–29 år innehåller dock endast fyra deltagare var och redovisas/analyseras inte – en person som ger ett avvikande svar än de övriga fyra skulle ge en skillnad på 25 %.

Innan svaren presenteras kan det med fördel informeras om att t ex extremfall tas i beaktning och då blir vissa skillnaden mindre, såsom att inkomsten för kvinnorna i åldersgrupp 2 ökar från 475 000 till 522 000 om en kvinna (som tjänar -1 krona) bortses från statistiken. Trots denna eventuella borttagning har männen i åldersgrupp 2 tydligt högre inkomst än kvinnorna. Männen har även högre inkomst än kvinnorna i åldersgrupp 3 medan det omvända gäller i åldersgrupp 4, vilket kan bero på att männen i denna åldersgrupp till 73 % bor i villor.

Gällande aktiviteter i trädgården så minskar fritidsaktiviteter ju äldre kvinnorna blir. I åldersgrupp 4 utför kvinnorna däremot mer trädgårdsarbete och grillar/äter mat i större grad än männen. I åldersgrupp 3 vill männen hellre spendera lika mycket tid i trädgården än mer tid medan motsatsen gäller för kvinnorna.

I åldersgrupp 4 vill både männen och kvinnorna helst spendera lika mycket tid och två av de kvinnliga deltagarna (16,5%) har svarat att de inte vet hur mycket tid de vill spendera medan 0 % av männen har angett det svaret i samma åldersgrupp. I åldersgrupp 4 är männen framförallt mycket nöjda medan kvinnorna framförallt är nöjda med sin trädgård. I åldersgrupp 2 är männen mer nöjda än kvinnorna och kvinnorna är mer missnöjda och varken eller.

Vidare så har åldersgrupp 3 framförallt mer av häck, matodling och parkeringsplats än åldersgrupp 2. Åldersgrupp 2 har i sin tur mer av plattor studsmatta, veranda/terrass/altan/trädäck och jacuzzi än åldersgrupp 3. Åldersgrupp 4 har varken studsmatta, växthus/drivhus eller jacuzzi samt mindre av häck och grus än övriga grupper. Åldersgrupp 1 har mer av matodling och pool än övriga grupper och har förändrat mest gällande pool, växthus/drivhus och trädfällning och minst gällande trädplantering och rabatter. Åldersgruppen 4 har framförallt gjort färre förändringar gällande veranda/terrass/altan/trädäck och odling/grönsaker/plantering.

Det är framförallt åldersgrupp 4, som består av en stor majoritet pensionärer, som inte vill göra några förändringar. Kvinnor i åldersgrupp 3 vill göra flest förändringar gällande växthus/drivhus medan männen i åldersgrupp 2 vill göra samtliga (2 st) parkeringsplats-förändringar.

Slutligen kan det fastställas att förändringsbenägenhet och passiv/aktiv trädgårdsaktivitet är framstående skillnader mellan de olika trädgårdsägarna. För att sköta en trädgård med gröna och blå kvaliteter krävs form av aktivt trädgårdsarbete (från husägaren själv och/eller från någon annan såsom en trädgårdsfirma) både under och efter förändringen. För att skapa en trädgård med hårdgjorda ytor krävs även förändringsbenägenhet men det skapar en trädgård men mer passiv trädgårdsaktivitet efteråt.

Kategorisering av trädgårdsägare

De två grupperna inom åldersgrupp 1 anses som sagt ha för liten population för att ingå i analysen. För två av frågorna (innehåll i trädgården samt gjorda förändringar) görs ingen könsuppdelning och utstickande svar därifrån har adderats till respektive könsgrupper.

Gruppernas skillnader mot samtliga resterande fem grupper är därmed 8 för män 30–49, 9 för kvinnor 30–49, 6 för män 50–64, 7 för kvinnor 50–64, 10 för män 65+ och 8 för kvinnor 65+.

Åldersgrupperna 2 och 4 har flest skillnader men inom åldersgrupperna finns även likheter gällande framförallt förändringsvilja. En del skillnader mellan könen i grupp 4 kan även antas bero på att det finns en överrepresentation av män som bor i villor i gruppen.

En liknande överrepresentation finns även i åldersgrupp 3 men där sticker inte männen ut på samma sätt utan istället är det kvinnorna som i högre grad sticker ut. Detta gör att resultatet är uppdelat i följande tre kategorier; Kvinnor mellan 50–64 år, Kvinnor och män 65+ samt Kvinnor och män mellan 30–49 år.

Tabell 7. Kategorier av trädgårdsägare.

Kategorier	Kännetecken
K3: Medel- ålders kvinnor	Kategorin består av arbetande kvinnor i åldersgrupp 3. De har något lägre inkomst med sina 438 000 i medel än männen i samma grupp. De vill spendera mer tid i trädgården – tid som de dock inte vill ägna åt fritidsaktiviteter eller inget speciellt. De har gjort förändringar i sin trädgård och vill göra fler förändringar – framförallt med växthus/drivhus. Sammanfattningsvis finns det i kategorin en hög förändringsbenägenhet både när det gäller trädgården och sitt eget trädgårdsengagemang.
K4: Passiva pensionärer	Kategorin består av åldersgrupp 4 vilken innehåller 21 av populationens 24 pensionärer. Kategorin har lägre inkomst och har bott i sina hus länge men har inte gjort några större förändringar alls eller gjort få större förändringar i sina trädgårdar. De har framförallt gjort färre förändringar gällande veranda/terrass/altan/trädäck och odling/grönsaker/plantering. I sina trädgårdar har de varken växthus/drivhus eller jacuzzi och i mindre grad häck, grus och studsatta. De är mycket nöjda eller nöjda med trädgårdarna och vill inte förändra något eller göra få förändringar. De vill även spendera lika mycket tid i sina trädgårdar som de redan gör. Sammanfattningsvis är de passiva pensionärerna utifrån flera aspekter inte förändringsbenägna.
K5: Aktiva föräldrar	Kategorin består av arbetande föräldrar (till i snitt 1,9 barn under 18 år) i åldersgrupp 2. De har hög inkomst och har bott i sina hus kort tid (i snitt 6,5 år). Deras trädgårdar har en medelyta på 313 m² och, procentuellt sett, bor de i något större grad i radhus. Deras trädgårdar innehåller mer av veranda/terrass/altan/trädäck, vilket är en förändring som de själva har gjort. Deras trädgårdar innehåller även mer av studsatta, mindre av parkeringsplats och gruppen ägnar sig mer åt fritidsaktiviteter. De vill göra förändringar i sina trädgårdar, framförallt gällande odling/grönsaker/plantering, stenväggning och parkeringsplats. Sammanfattningsvis är de aktiva föräldrarna inkomststarka och vill förändra. De har dock mindre trädgårdar att göra förändringarna på och viljan till förändringar innebär hårdgörande och/eller mjukgörande.

Diskussion

Nedan diskuteras uppsatsens metod och resultat. Uppsatsen avslutas med en slutsats som sammanfattar diskussionen och fastställer huruvida syfte och frågeställningar har besvarats.

Metoddiskussion

I jämförelse med andra forskares population, har van Heezik m fl (2012) 55 st trädgårdar, Daniels och Kirkpatrick (2006) 107 st och Loram m fl (2011) 276 st. Enligt van Heezik m fl (2012: 2, egen översättning) representerar ett femtiotal hushåll; ”Trädgårdar av alla typer, storlekar och tillstånd”. Att detta arbetet innehåller 100 hushåll får därmed anses som både en bra population utifrån möjligheterna till kategorisering och ett bra betyg för genomförandet.

Även andra likheter med tidigare forskning stärker metoden och resultatet. Cervinkas m fl (2016) storleksvariation på trädgårdar stämmer överens med denna undersökningens, även om den största kategorin (trädgårdar över 1200 m²) inte fanns med. Gross och Lane (2007) har ett liknande populationsspann med intervju-deltagare (18 st) mellan 18–85. Det finns även klara likheter med deltagarnas ålder och könsfördelning i förhållande till Gamla Limhamns population (se Figur 2). Medelåldern i åldersgrupp 4 är dock möjligtvis något hög med 73,5 år och åldersgrupp 1 hade för få deltagare.

Att flertalet metodologiska åtgärder togs visade sig vara synnerligen nödvändigt eftersom att det inför och under genomförandet förekom en ökad otrygghet bland husägare utifrån att det pågick rån i Malmö där personer klädde ut sig till poliser och knackade på villadörrar (detta uttalade flera deltagare sig om) (se t ex Sveriges Radio, 2020).

Det var tack vare en hög population som inkomst-frågan, trots den lägre svarsfrekvensen (69 svar och 31 icke-svar), kunde ge en godtagbar population. Lärdom ska dock tas att känsliga frågor är svåra att få en hög svarsfrekvens på. Flertalet deltagare yttrade sig om att de hoppade över inkomst-frågan för att den var för personlig. Huruvida det var någon specifik grupp som hoppade över den frågan har inte analyserats. Inte heller har de andra icke-svaren på övriga frågor, som framförallt förekom på frågorna 10 och 11, analyserats.

Sådana analyser skulle riskera en spekulativ diskussion, såsom att de med t ex högst eller längst inkomst i större grad inte vill avslöja sina inkomster eller att t ex äldre och/eller yngre inte orkar fylla i hela enkäter.

Att uppsatsförfattaren var på plats när deltagarna fyllde i enkäten var positivt utifrån aspekten att deltagarna kunde ställa frågor, vilka eftersträvades att besvaras på ett liknande sätt. Dock ställde inte alla deltagarna frågor/samma frågor vilket kan ha gjort att vissa deltagare besvarade enkäten mer korrekt än andra. Det fanns nämligen ett par erfarenheter från genomförandet som hade kunnat förbättra undersökningen.

Fråga 11; ”Finns det något som du skulle vilja förändra i din trädgård?” ansågs inte av författaren att vara en ”ja eller nej”-fråga, i synnerhet utifrån fråga 10, men tolkades av en del deltagare som just det. Vidare hade frågan om aktiviteter i trädgården kunnat placeras före frågan om hur mycket tid som spenderas i trädgården för att deltagarna skulle göra en korrekt bedömning av tiden. Fråga 10 med begreppet ”större förändringar” kan ha tolkats olika även om exempel fanns med och vidare hade ”Veranda” kunnat finnas med som ett färdigt svarsalternativ gällande trädgårdsfråga 5. Slutligen så är det tydligt att svar såsom ”stenläggning” och ”gräsmatta” betyder att detta har lagts till men det framkommer dock inte vad som har tagits bort/försvunnit.

Vid framtagandet av enkäten gällde det emellertid att kompromissa. I ett idealt scenario hade mer data samlats in om trädgården såsom antal kvadratmeter gräsmatta och hårdgjort samt om olika sorters träd och dess storlekar. Även fler personliga bakgrundsfaktorer hade varit intressanta att analysera, t ex utbildningsnivå, typ av arbete, fritidsintressen samt ideellt engagemang (se t ex Heezik m fl, 2012, Ryan och Grese, 2005). Att få svar på hela hushållets inkomst hade även kunnat vara intressant.

Varken en kvalitativ undersökning eller en kvantitativ enkätundersökning med fler och/eller mer komplexa frågor anses dock ha kunnat genomföras (lika framgångsrikt), t ex inspekterade flera av deltagarna storleken på enkäten och innehållet innan de bestämde sig för att besvara den. Därför fanns inte definitioner av t ex ”träd” och ”trädgård” med i enkäten. En del deltagare, framförallt villaägare, frågade vad som räknas som ett träd samt huruvida det är hela tomten som räknas som trädgård. Trädgårdsbegreppet är dock, som sagt, problematiskt och detta gäller även huruvida trädgården består av hela tomten (t ex Heezik m fl, 2012) eller om byggnader ska räknas bort (t ex Rur, 2010). Även inom VA SYD finns ingen bestämd definition för trädgårdsstorleken (personlig kontakt, Nina Steiner, kommunikatör, VA SYD, 2020) och avgränsningen blir komplex gällande huruvida olika typer av byggnadsverk och växtlighet såsom garage, carport, gröna tak och klätterväxter ska räknas med eller inte. Uppsatsförfattarens tanke var dock att trädgårdsägarna skulle utgå från sina egna premisser. Detta kan ha gjort att vissa trädgårdsägare har räknat buskar som träd och tvärtom.

Därmed kan en del av resultatet ses som problematisk utifrån ett strikt ekologiskt perspektiv, ett sådant perspektiv har dock aldrig varit uppsatsens syfte. Det är snarare trädgårdsägarnas egna definitioner som är essentiella här. En trädgårdsägare som t ex likställer hela tomten som sin trädgård har en större (mental) trädgårdsyta att påverka än en trädgårdsägare som t ex inte räknar med uppfarten. Deltagarnas frågor försökte uppsatsförfattaren just besvara med att det var de själva som fick göra bedömningarna.

Gällande resultatredovisningen och analysmetoden anses de ha möjliggjort för kategoriseringen. Det var nödvändigt att dela in resultatet i grupper och utgå ifrån dem. Att utgå ifrån specifika resultat hade gett missvisade bilder såsom att 100 % av alla dammar finns i villaträdgårdar och att det endast är män som inte gör något speciellt i trädgården, när det endast finns 5 % dammar i trädgårdarna och endast 5 % män har svarat så.

Analysmetoden kan inte hänvisas till annan specifik forskning utan har framtagits utifrån ett induktivt förhållningssätt samt grunden inom målgruppsanpassning/marknadssegmentering där varje grupp ska ha mindre skillnader inom gruppen än i jämförelse med kunderna i de andra grupperna (Grønhaug & Røstvig, 1978).

Kategorierna har mellan 7–15 skillnader mot samtliga övriga grupper, vilket kan ses som relativt få skillnader, men de har många fler skillnader mot en eller flera av de övriga grupperna. Om den bestämda gränsen på 10 % hade minskat eller ökat skulle skillnaderna kunnat bli för många eller för få. En ren kvalitativ bedömning anses heller inte kunnat förbättra resultatanalysen som då hade riskerat att bli för subjektiv.

Sammanfattningsvis bedöms den valda metoden och genomförandet samt resultatredovisning och analysen gett rätta förutsättningar för en korrekt kategorisering. Grupperna relevans kommer dock diskuteras vidare.

Resultatdiskussion

Univariat diskussion

Utifrån det univariata resultatet kan en genomsnittlig trädgård och trädgårdsägare framställas. De mest populära trädgårdsinnehållen är; 1) trädgårdsmöbler, 2) träd, 3) blomrabatter, 4) buskar, 5) plattor och 6) gräsmatta. Det är alltså fler trädgårdar som innehåller trädgårdsmöbler än träd och fler som innehåller plattor än gräsmatta. Detta kan jämföras med trädgårdsdefinitioner som enbart fokuserar på naturligt/grönt/mjukt innehåll, såsom ”träd, gräs, blommor och buskar” (Möller, 1992: 244) och rabatter, gräsmattor och häckar (van Heezik m fl, 2012).

Då verkligheten inte stämmer överens med trädgårdsdefinitioner kan definitionernas giltighet ifrågasättas. Ett annat sätt att se på det är emellertid att definitionerna är giltiga och att trädgårdar som t ex inte innehåller blomrabatter, inte är riktiga trädgårdar. Med dessa osäkerheter kan mer forskning behövas för att definiera vad en trädgård idag verkligen är.

När det gäller trädgårdsägarnas gjorda förändringar; 1) stenläggning, 2) veranda/terrass/altan/trädäck och 3) odling/grönsaker/plantering samt vilja att förändra; 1) odling/grönsaker/plantering, 2) stenläggning och 3) gräsmatta så stämmer de delvis med t ex Freeman´s m fl (2012) resultat; 1) plantering, 2) hårdgörande, 3) tillbyggnad och 4) avlägsnande av vegetation.

Resultaten bekräftar trädgårdstrenden mot mer lättskötta trädgårdar med större ytor av hårdgjort och monokultur (stenläggning, uteplats och gräsmatta) där trädgårdsägarna ägnar sig åt (och vill ägna sig åt) vila/rekreation, att äta, lek för barnen och socialt umgänge (Husqvarna, 2011, Loram m fl, 2011).

En stor majoritet ägnar sig dock åt både passiva och aktiva trädgårdsaktiviteter i form av vila/rekreation, grillar/äter mat och trädgårdsarbete. Uppsatsens bekräftar således även Björkmans (2012) tes att en majoritet av trädgårdsägarna fortsatt ägnar sig åt trädgårdsarbete.

Med endast fem respektive två deltagare som har förändrat eller vill förändra sin trädgård med bilparkeringsplats bedöms inte missnöjet mot förändringen av p-avgiften i Gamla Limhamn utmynnat i en större förändringsbenägenhet. Ett par nya bilparkeringar till de 60 % som redan finns i populationen innebär å andra sidan att ännu ett par hårdgjorda kvadratmeter läggs till den pågående trenden som sakta men säkert ökar hårdgörandet i Malmö tätort.

Kategorier

”Stor förvirring uppstår när människor avfärdar att klassificera sig själva så som vi har klassificerat dem.” (Lippman, 2007: 90, egen översättning)

Vid målgruppsanpassning är kategoriseringen essentiell. Om t ex VA SYD tar fram information anpassad för en specifik målgrupp och skickar ut informationen till just den målgruppen, så bör personerna inom gruppen inte reagera på ett fundersamt sätt såsom; ”Det här är överhuvudtaget inte relevant för mig, varför har jag fått denna information?”.

Personer som inte är intresserade av trädgårdsarbete och som äger en trädgård på 40 m² bör kanske inte få information som handlar om att förvandla en gräsmatta till en äng eller hur en damm byggs. Personer som är intresserade av trädgårdar, som trädgårdsarbetar mycket som äger en trädgård på 900 m² bör kanske inte få nybörjartips om vanliga blommor eller hur små ytor bäst utnyttjas.

Därmed behöver de fem kategorierna jämföras med tidigare forskning och diskuteras huruvida de har blivit korrekt kategoriserade samt om de lämpar sig för målgruppsanpassad informationsspridning.

Även om meningen är att informationsspridningen ska riktas mot antingen trädgårdskategorierna eller trädgårdsägarkategorierna så kan samtliga kategorier med fördel jämföras med varandra för att identifiera likheter och skillnader.

Trädgårdar

Kategori 1: Stora villaträdgårdar

Kategori 1 består av en majoritet män men då hushållen i majoritet består av två vuxna så försvinner könsskillnader gällande framförallt trädgårdsinnehållet. Kategorin har snarare fler likheter inom kategorin och fler skillnader mot övriga; mot kategori 3 finns t ex skillnader gällande framförallt tidigare gjorda förändringar.

Förhållandena i kategorin skiljer sig mot den forskning som påvisar att trädgårdar är större om de tillhör; äldre hus (Hope m fl, 2003) samt trädgårdsägare med högre inkomst (Daniels och Kirkpatrick, 2006). I denna undersökning har villaägarna lägre inkomst än radhusägarna och flertalet av villorna, som tillhör de stora trädgårdarna, är även byggda under 1960-talet. Att undersökningen genomfördes i Gamla Limhamn med sin bebyggelse av äldre gatuhus/radhus ses som förklaring till skillnaderna.

Att större trädgårdar har proportionellt mer växtlighet och större mångfald bland växterna än mindre trädgårdar (Smith m fl 2005, Kinzig m fl, 2005, Kirkpatrick m fl, 2007) stämmer däremot överens med kategorin. De stora villaträdgårdarna innehåller mer växtlighet i form av framförallt gräsmatta, träd, buskar och häckar. De innehåller även mer hårdgjort i form av plattor och parkeringsplatser.

Med en medelstorlek på trädgårdarna på 692 m² verkar trädgårdsägarna tänka att det finns plats för både mjukt och hårt. De har framförallt förändrat trädgårdarna med stenläggning men därefter med odling/grönsaker/plantering och har förändrat ungefär lika mycket gällande trädplantering som trädfällning. De vill dock i större grad utföra icke-hårdgörande förändringar och därmed finns det en potential för informationsspridning där påverkansförsök inte behöver vara riktad mot förändring av beteende utan snarare att stärka den typ av förändringsbenägenhet som redan finns. De anses dock inte ha så stor benägenhet att påverkan inte skulle behövas – att de själva av helt och hållet egen vilja skulle börja fokusera på enbart mjukgörande åtgärder.

Kampanjer mot kategorin ses som essentiellt då ett varningens finger kan höjas utifrån två aspekter. En större trädgård medför överlag mer arbete (Björkman, 2012) och trots att det finns intention till större mjukgörande förändringar så kan daglig skötsel och olika projekt göra att tiden inte räcker till.

Trädgårdsägarna har bott i husen längst tid (22 år) av de fyra hustyp-grupperna och har alltså haft gott om tid på sig att genomföra de mjukgörande förändringarna som de vill göra. Kanske finns det en risk för att deras intentioner stannar vid just intentioner allt eftersom trädgårdsägarna blir äldre. Kategorin vill spendera mer tid i trädgården men då gruppen redan består av 26 % pensionärer finns det en risk att vissa inom gruppen kan bli mer passiva än aktiva i sina trädgårdsaktiviteter och minska sin förändringsbenägenhet.

Kategori 2: Små radhusträdgårdar

Små radhusträdgårdar är i stora drag motsatsen till kategori 1 gällande trädgårdsstorlek och har mindre trädgårdsinnehåll i form av framförallt träd, gräsmatta, häck, parkeringsplats, matodling, grus och studsmatta men mer av veranda/terrass/altan/trädäck. Kategorin representerar således den rådande trädgårdstrenden och utifrån trädgårdsinnehållet är det inte konstigt att kategorins trädgårdsägare i mindre grad ägnar sig åt aktiva trädgårdsaktiviteter (trädgårdsarbete och fritidsaktiviteter). Det är alltså 75 % av som ägnar sig åt trädgårdsarbete, vilket är en klar majoritet inom kategorin, men procentsatsen är låg i jämförelse med t ex deltagarna som bor i en radhusträdgård över medelstorlek där 100 % trädgårdsarbetar.

Siffrorna kan jämföras med Björkman (2012) som hävdar att 70 % av trädgårdsägarna i Sverige arbetar i/med trädgården men att bara 42 % är intresserade av det. Huruvida kategori 2 (eller någon/några av de andra kategorierna) verkligen vill trädgårdsarbeta så mycket som de gör, går inte att bestämma utifrån studiens metod och resultat. Det kan dock fastslås att kategori 2 har gjort minst förändringar och framförallt vill förändra med stenläggning. De är även i större grad nöjda än mycket nöjda med sina trädgårdar. Kategorin har högst inkomst men det verkar alltså inte som att den höga inkomsten kan köpa den högsta nöjdheten – när trädgårdarna saknar rätt förutsättningar i form av storlek och innehåll samtidigt som trädgårdsägarna har lägre engagemang och intresse av trädgård och trädgårdsarbete.

Antagligen har kategorin vägt in de små lättskötta trädgårdarna i sina husköpsbeslut som något positivt. Kanske förstärker även en liten trädgård ett mer passivt trädgårdsengagemang än uppmanar till att ”göra det bästa av situationen”. En liten trädgård kanske inte gör att ägarna tar till vara på ytan för att maximera växtligheten utan snarare förändrar med framförallt veranda/terrass/altan/trädäck (precis som kategorin har gjort). En liten trädgårdsyta på t ex 40–50 m² kan ha sämre biofysiska faktorer såsom solinstrålning och därmed påverka möjligheterna för mängd och typ av vegetation men Luck m fl (2009) menar att trädgårdsägarnas bakgrundsfaktorer är viktigare. Med ”rätt” bakgrundsfaktorer hade alltså även de radhusträdgårdsägare med minst trädgårdar kunnat skapa ”några kvadratmeter av flerskiktig blandad vegetation” (Ross, m fl 2012: 130, egen översättning).

Bakgrundsfaktorerna skiljer sig dock åt inom kategorin då den både innehåller flest pensionärer (29 %) och flest barn (1,3 per hushåll). Därmed finns en del av kategorins trädgårdsägare således paradoxalt nog i både kategori 4 Passiva pensionärer och kategori 5 Aktiva föräldrar även om dessa två kategorier till en majoritet bor i villor. Det är dock framförallt radhusträdgårdsägarna inom kategori 4 och 5 som har likheter med kategori 1 och som följer trädgårdstrenden.

För både barnfamiljer och pensionärer kan därmed de små radhusträdgårdarna innebära samma problematik. De erbjuder mindre form av eskapism (Gross och Lane, 2007) men trädgårdsägarna verkar inte vilja öka möjligheterna för eskapism annat än framförallt via vila/rekreation i trädgårdsmöblerna på verandan. Att försöka påverka dessa trädgårdsägare mot mer gröna och blå ytor kan vara svårt. Med en medelstorlek på 102 m² har kategorin minst yta att förändra och frågan är då om påverkanskampanjer snarare bör fokuseras mot större trädgårdar vilka innehas av trädgårdsägare med större förändringsbenägenhet.

Trädgårdsägare

Kategori 3: Medelålders kvinnor

Medelålders kvinnor har en del gemensamheter med kategori 1, framförallt samma medelålder (57 år) och en liknande förändringsbenägenhet. Olikheterna är dock fler; de gäller trädgårdsstorlekarna, antalet träd, andelen pensionärer och sysselsättning i form av fritidsaktiviteter mm. Kategori 3 har en mindre åldersspridning än kategori 1 och består dessutom endast av kvinnor medan kategori 1 består av 65 % män.

Med ett snitt på 0,4 barn är kategorins hushåll antingen barnfria eller kommer antagligen snart att bli det. Enligt Björkman (2012) sammanhänger ökat trädgårdsarbete med att det finns barn i hushållet. Trädgårdsintresset har dock minskat i åldersintervallen 15–29 år (ibid) och därmed kan det ifrågasättas att äldre tonåringar/unga vuxna generellt sett skulle öka trädgårdsarbetet i en familj. Det kan snarare tänkas att ett ökat trädgårdsintresse utvecklar sig för kategori 3 när barnen flyttat hemifrån och kategorin får mer tid till att tillbringa i trädgården. Enligt Möller (1992: 244) är en trädgård ”framförallt gjord av tid” och kategorin vill spendera mer tid i trädgården – tid som de vill förändra trädgården med växthus/drivhus och odling/grönsaker/plantering. Detta skulle styrka tesen om att det i större grad är kvinnor som trädgårdsarbetar och att trädgårdsarbete ökar med åldern (t ex Björkman, 2012).

Kategorin har något lägre inkomst med 438 000 i medel än männen i samma åldersgrupp. I jämförelse med övriga åldersgrupper har kategorin dock relativt hög inkomst och ekonomiska bidrag kan därmed ha något mindre påverkan utifrån tankesättet att bidragen inte gör lika stor skillnad som för personer med lägre inkomst.

Ett annat sätt att se på det är att personer med högre inkomst även har högre utgifter och i större mån använder och vill använda sig av olika förmåner/bidrag/avdrag. En diskussion om hur väl detta stämmer på kategorin riskerar dock att mynna ut i spekulationer.

I stället kan det konstateras att kategorin har en förändringsbenägenhet mot mjukgörande, både när det gäller trädgården och sitt eget trädgårdsengagemang och att det kan fungera att stärka denna (precis som för kategori 1). Kategorin har dock en avsevärt mindre andel pensionärer än kategori 1 och därmed bör de medelålders kvinnorna vara en mer lämplig målgrupp att försöka påverka.

Kategori 4: Passiva pensionärer

Det finns fler likheter än skillnader inom kategorin. De olikheter som finns gäller framförallt utifrån kön. Kvinnorna är i större grad nöjda med sin trädgård medan männen är mycket nöjda. Männen tillbringar mer tid i trädgården och ägnar sig i jämförelse mer åt fritidsaktiviteter medan kvinnorna ägnar sig mer åt att grilla/äta. Dessa könsskillnader gäller dock i stort för hela populationen och de förstärks möjligtvis här utifrån att de deltagande männen har större trädgårdar. Att kategorins kvinnor i större grad ägnar sig åt trädgårdsarbete bekräftas av forskning (se Björkman, 2012).

Som helhet vill kategorin dock ha lättskötta trädgårdar och här kan medelåldern i åldersgrupp 4 (72 år för kvinnorna och 75 år för männen) ha betydelse. Äldre föredrar ett aktivt trädgårdsengagemang (van den Berg och van Winsum-Westra, 2010) och får känslor av prestation, tillfredställelse och estetisk njutning från trädgårdsaktiviteter (Milligan m fl, 2004). Trädgårdsarbete förutsätter dock god fysisk hälsa (Björkman, 2012) och enligt (Gross och Lane 2007) orsakar fysisk oförmåga att kunna ta hand om sin trädgård och njuta av den; ångest, frustration och förlust av personlig identitet (att se sig själv som en trädgårdsägare) för äldre.

De passiva pensionärerna anses dock inte ha blivit tvingade av hög ålder till passivitet – de har bott i husen under lång tid och deras gjorda förändringar av trädgården ligger på en låg nivå. En bättre förklaring till deras passivitet kan vara att personerna växte upp och eventuellt köpte sina hus under trädgårdsepoken ”funkisnationalism” (1930–1965) när hårdgörandet av de privata trädgårdarna påbörjades (Wilke, 2006). Epoken kännetecknas även av öppna, lättskötta, praktiska och stilrena gräsmattor som skulle möjliggöra för fritidsaktiviteter och barnlek. Trädgården skulle överlag ha rena linjer samt altaner med trädgårdsmöbler för rekreation avkoppling och vila. Gréen (1968) beskriver en rådande paradox under denna tidsperiod – ju mer fritid trädgårdsägarna fick, desto större blev kraven på att trädgården skulle vara lättskötta.

Att kategorin idag uppskattar en lättskött trädgård kan framförallt styrkas utifrån att de i lägre grad har häck och matodling samt i mindre grad har förändrat och vill förändra med odling/grönsaker/plantering – utan dessa trädgårdsinnehåll minskar alltså behovet av bevattning, ogrärensning och häckklippning.

Den låga förändringsbenägenheten skulle även kunna bero på att kategorin identifierar sig med sin trädgård. Detta gör i och för sig alla trädgårdsägare men identifikationen inkluderar även det arbete som har skapat trädgårdarna (Gross och Lane, 2007). Om de passiva pensionärerna identifierar sig med sina, överlag, oförändrade trädgårdar, då skulle förändringar i trädgården vara som att förändra sig själva. Om detta är fallet, blir det minst sagt svårt att försöka påverka kategorin med endast information.

Påverkan skulle möjligtvis kunna ske genom ekonomiska bidrag. Männerna har lägre medelinkomst och hela åldersgrupp fyra har betydligt lägre medelinkomst än åldersgrupp 2 och 3. Kanske har kategorin emellertid lägre utgifter och frågan är också om kategorin är ”värd att satsa på” med tanke på deras medelålder – inom en inte alltför avlägsen framtid kommer deras hus och trädgårdar att få nya ägare. Om de nya ägarna tillhör de förändringsbenägna Aktiva förändrarna i kategori 5 så finns det en risk för snabba förändringar i form av hårdgörande oavsett vilken typ av trädgårdar som de Passiva pensionärerna lämnar efter sig.

Kategorin 5: Aktiva föräldrar

Skillnaderna inom kategorin gäller framförallt att männen är mer nöjda med sina trädgårdar än kvinnorna och att kvinnorna är mer missnöjda och ”Varken eller” än männen. Det finns även en inkomstskillnad som dock minskas om hänsyn tas till hustyp och extremfall.

Skillnaderna mot övriga kategorier är att de aktiva föräldrarnas trädgårdar innehåller mer av studsatta och veranda/terrass/altan/trädäck men mindre av parkeringsplats. Kategorin innehåller mindre av matodling och mer av plattor i jämförelse med åldersgrupp 3. Kategorin skiljer sig från kategori 2 gällande t ex antalet träd samt trädgårdsägarnas medelålder och förändringsbenägenhet.

Kategorin representerar tydligt trädgårdstrenden; mindre trädgårdar med färre träd, mindre biologisk mångfald och mer hårdgjorda ytor och uteplatser. Detta kännetecknar även trenden att se trädgården som en del av boendet, som ett rum att vistas och umgås i precis som inne (Rur, 2010).

De aktiva föräldrarna trädgårdsarbetar även något mindre, i synnerhet männen i jämförelse med åldersgrupp 3, trots att Björkman (2012) menar att ökat trädgårdsarbete sammanhänger med att vara samboende och att ha barn. Kunskaperna och intresse om trädgård hos trädgårdsägare har dock generellt sätt minskat (ibid) och kanske kan det vara så att kategorin saknar vissa kunskaper, även när det gäller på ett metafysiskt plan – om det är så att kategorin förändrar trädgårdarna på ett sådant sätt att de inte erbjuder tillräckliga möjligheter för eskapism. Många vuxna arbetande trädgårdsägare använder trädgården som eskapism från arbetslivet (Gross och Lane, 2007, Freeman m fl, 2012) men de aktiva föräldrarna är i mindre grad mycket nöjda med sin trädgård.

Att som förälder försöka stressa ner från arbetslivet i trädgårdsmöblerna på den nybyggda verandan i en trädgård utan tillräckligt biologiskt rehabiliterande innehåll i form av mängd och variation av växter och djur är kanske inte tillräckligt återhämtande. Att leka med barnen på den nya studsattan kan kanske inte likställas med trädgårdsarbete. Mer forskning hade behövts gällande kategorins eventuella brist på eskapism och det hade i synnerhet varit intressant om eskapismen hade kunnat kopplas till bakgrundsfaktorer såsom barndomen.

Gross och Lane (2007) menar att barndomens trädgårdsupplevelser påverkar när den vuxna individen själv köper ett hus och gör förändringar i trädgården. Wilke (2006) beskriver att trädgårdsepoken mellan 1965–1980 (när kategori 5 växte upp) kännetecknades av lättskötta trädgårdar med mindre blommor och än mer stenläggning. Trädgårdarna skulle se likadana ut året om och hellre vara praktiska än vackra.

Wilkes senaste beskrivna trädgårdsperiodepok (efter 1980) kan överlag påverka samtliga dagens trädgårdsägare men i synnerhet den yngre kategori 5 då de i större mån än äldre anses följa trender. Epoken kännetecknas av individualism, gestaltning, dekoration och nischade trädgårdar som ska spegla ägarens personlighet. Nyttodling sker utifrån nöje och intresse genom ekologisk odling i liten mängd i pallkragar. Blomsterrabatter och enstaka små estetiska träd är omringade av allt större ytor med plattor, asfalt och kullersten. (Wilke, 2006).

Kategori 5 har överlag gjort många förändringar med tanke på hur kort tid, i genomsnitt sex år, gruppen har bott i sina hus. De vill trots detta fortsätta förändra. Gross och Lane (2007) menar att vissa har ett behov av att starta på ett blankt papper genom att göra stora förändringar redan från början för att skapa ens egen trädgård som passar ens identitet. Men trädgårdsägarnas egna psykologiska papper är ju kanske inte så blanka.

Att med information försöka påverka dessa trädgårdsägares val, som eventuellt beror på både nutida trender och omedvetna barndomsminnen av dåtida trender, kan vara lättare sagt än gjort. Utifrån Malmös miljömål är de aktiva föräldrarna dock essentiella att påverka. Med ett snitt med 313 m² stora trädgårdar är de över tre gånger så stora som medelstorleken för kategori 2. Vad kategori 5 gör med sina trädgårdar får alltså en betydligt större påverkan.

Kategorins vilja till förändring består både av hårdgörande och mjukgörande, av både mer stenläggning och mer odling. De står därmed inför ett liknande vägval som Malmö stad och det verkar som kategorin, precis som Malmö stad, väljer båda valen – att både hårdgöra och öka växtligheten. Men när blir pappret fullt?

Både tätorten och kategori 5 har en begränsad yta (betydligt procentuellt mer begränsad än kategori 1) och framtida generationer kommer att påverkas av dagens val. De aktiva föräldrarnas barn kommer att växa upp och göra framtida beslut delvis grundade på sina egna barndomsupplevelser.

“unga människor verkar angelägna om att reproducera sitt förflutna i sin planerade framtid, med hänvisningar till sina egna erfarenheter som grunden för sina framtida val.” (Gross och Lane, 2007: 235, egen översättning)

Hur kommer kategorins barn som vuxna trädgårdsägare vilja återhämta sig och sköta sin trädgård? Kommer det ha en levande grönskande trädgård med hög biologisk mångfald som kan hantera ett störtregn? Eller en verandaförsedd, stenlagd trädgård utan gräsmatta, träd och rabatter? Kommer de äga en trädgård eller en stengård?

Slutsats

Verkligheten tycks vara det största problemet när verkligheten ska motarbetas. Malmö stads miljömål och flera av stadens styrdokument förespråkar en ökning av grönytor. Men istället ökar hårdgörandet. Privata trädgårdar kan fungera som välbehövligen gröna oaser för växter, djur och trädgårdsägare. Men resultatet för denna uppsats visar att de flesta trädgårdsägarna har byggt verandor och/eller stenlagt i sina trädgårdar. Träd erbjuder både skugga från värmeböljor samt motverkar översvämningar genom att suga upp regnvatten. Men 8 % av undersökningens trädgårdar innehåller inte några träd.

Uppsatsens resultat styrker trädgårdstrenden mot mer hårdgörande men visar också på att trädgårdsforskningens grund-trädgårdar samt trädgården som begrepp och funktion, utifrån existerande definitioner, kan ifrågasättas. De resultat som skiljer sig från tidigare forskning, framförallt att trädgårdsägarna med högst inkomst och äldst hus inte har de största trädgårdarna, anses bero på att undersökningen genomfördes i Sverige och specifikt Gamla Limhamn med sina äldre radhus/gatuhus. Dessa resultat tillför trädgårdsforskningen men det kan även ifrågasättas huruvida de är generaliserbara för andra populationer och det skulle vara intressant att genomföra samma metod i en annan svensk stad eller en annan stadsdel i Malmö. Det är dock möjligt att via befolkningsstatistik och detaljplaner jämföra andra områdens bakgrundsfaktorer med Gamla Limhamns, såsom inkomst, ålder- och könsuppdelning, hustyp, byggår samt tomtstorlek och utifrån detta eventuellt applicera kategorierna.

Framtida forskning skulle istället i större grad kunna undersöka fler bakgrundsfaktorer, eskapism, identitet, hur mycket trädgårdsägarna verkligen vill trädgårdsarbeta samt fler aspekter av trädgårdsinnehållet såsom mängd träd, gräsmatta och hårdgjort. Då behöver antagligen en annan metod dock användas eftersom det genom denna inte anses vara möjligt att (med samma resurser) ställa fler och mer komplexa frågor till en lika stor population.

För uppsatsens syfte och frågeställningar anses den valda metoden varit passande och varje enskild identifierad kategori anses ha tillräckligt många skillnader mot övriga kategorier för att det ska finnas förutsättningar för målgruppsanpassade kampanjer. Eftersom kommunala aktörer har begränsad laglig rådighet att påverka de privata trädgårdarna, så kan målgruppsanpassad informationsspridning spela en viktig roll.

Trädgårdsägarnas förändringsbenägenhet är, generellt sett över hela populationen, och specifikt inom vissa kategorier, inte av sådan karaktär att trädgårdsägarna kan "lämnas ifred" från kommunal påverkansförsök gällande sina privata trädgårdar. 48 % av trädgårdsägarna vill inte förändra något i sina trädgårdar och de passiva pensionärerna och trädgårdsägarna som bor i små radhus är minst förändringsbenägna. Det finns dock en förändringsbenägenhet mot mjukgörande hos de trädgårdsägare som bor i stora villaträdgårdar och (framförallt) hos medelålders kvinnor som gör att beteenden kan stärkas istället för att ändras. För de aktiva föräldrarna gäller det dock att påverka deras förändringsbenägenhet ifrån hårdgörande. Både för dem själva och deras barn.

Hur Malmö Stad, VA SYD och andra aktörer eventuellt ska kunna utforma påverkanskampanjer utifrån kategorierna har inte varit uppsatsens syfte att besvara. Att förändra verkligheten är inte lätt. Men det behövs för att trädgårdstrenden inte ytterligare ska eskalera. För att inte fler mjuka, gröna, blå, levande trädgårdar ska förvandlas till döda, hårda stengårdar.

För att åstadkomma en sådan påverkan gäller det kanske att "utnyttja" den globala Covid-19 pandemin för att stärka beteenden mot mer trädgårdsarbete och ökad självhushållning i form av egen odling. Men det gäller kanske också att kampanjerna är utformade på ett sådant sätt att trädgårdsägarna inte ens är medvetna om att kampanjerna existerar – att trädgårdsägarna tror att de vill plantera träd och blomrabatter, odla grönsaker och installera regnvattentunnor av egen vilja.

"Genom den gamla försäljningstekniken sa tillverkaren till den potentielle köparen 'Var god, köp ett piano'. Den nya försäljningstekniken har vänt processen och fått den potentielle köparen att säga till tillverkaren 'Var god, sälj mig ett piano'." (Bernays, 2005: 78, egen översättning)

Tack

Sedan jag flyttade till Gamla Limhamn för tretton år sedan har jag älskat att gå på promenader i området. Det finns alltid något att se, lukta, smaka, lyssna och känna på. Utekatter att klappa. Mina fotsteg mot grusade trottoarer. Surrande humlor kring stockrosor som väller ut från husknutar och staket. Äpplen, päron och plommon på tunga grenar som hänger ut från hustomter.

Men under åren har jag även sett hur grönskan minskar och de hårdgjorda ytorna ökar. Gräsmattor med vintergäck och snödroppar i privata trädgårdar som ersätts med plattor och grus. Träd och buskar som elimineras av företag med kommunens godkännande i förtätningens namn. Mjukt och levande som blir hårt och dött.

Denna uppsats är mitt ringa försök att belysa och vända trenden med hårdgörandet och jag vill tacka min handledare Johanna Alkan Olsson på Lunds Universitet samt Nina Steiner och Kristina Hall på VA SYD. Er hjälp med mina uppsatsfunderingar, allt från metodologiska till praktiska, har varit ytterst värdefull. Jag vill även tacka alla andra som på något sätt varit inblandade i uppsatsen och alla som på något sätt arbetar mot mindre hårdgörande.

Uppsatsen problematiseras hårdgörande utifrån framförallt dagvattenhantering och biologisk mångfald. Men hårdgörande minskar även våra ekologiska sinnesupplevelser och möjligheter för rehabilitering. Hårdgörande ökar vår avskildhet från naturen och det biologiska livet. Hårdgörande riskerar att öka vår rotlöshet och allt med vad det innebär...

*rootlessness –
seeds of doubt
sprout*

Birk Andersson, maj, 2020

Referenser

- Aftonbladet. (2019): *Så vil Limhamnsborna lösa parkeringsfrågan*, Hämtad: 2020-03-05: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/aw0ea2/sa-vill-limhamnsborna-losa-parkeringsfragan>
- Asplund, J. (2004): *Om undran inför samhället*, Argos
- van den Berg, A. E. & van Winsum-Westra, M. (2010): "Manicured, romantic, or wild? The relation between need for structure and preferences for garden styles", i *Urban Forestry & Urban Greening*, 9(3): 179–186
- Bernays, E. (2005): *Propaganda*, IG Publishing
- Beumer, C. (2018): "Show me your garden and I will tell you how sustainable you are: Dutch citizens' perspectives on conserving biodiversity and promoting a sustainable urban living environment through domestic gardening", i *Urban Forestry & Urban Greening*, Volume 30: 260–279
- Bhatti, M. & Church, A. (2001): "Cultivating Natures, Homes and Gardens in Late Modernity" i *Sociology* 35: 365–383
- Bhatti, M. & Church, A. (2004): "Home, the Culture of Nature and Meanings of Gardens in Late Modernity", i *Housing Studies*, 19(1): 37–51
- Björkman, L. (2012): "Fritidsodlingens omfattning i Sverige", i *Landskap, trädgård, jordbruk*, 8
- Cervinka, R., Schwab, M., Schönbauser, R., Hämmerle, I., Pirgie, L. & Sudkamp, J (2016): "My garden – my mate? Perceived restorativeness of private gardens and its predictors", i *Urban Forestry & Urban Greening*, 16: 182–187
- Clayton, S. (2007): "Domesticated nature: Motivations for gardening and perceptions of environmental impact", i *Journal of Environmental Psychology*, 27(3): 215–224
- Daniels, G. D. & Kirkpatrick, J. B. (2006): "Comparing the characteristics of front and domestic gardens in Hobart, Tasmania, Australia" i *Landscape and Urban Planning* 78(4): 344–352
- Eckberg, E. (2017): *Grönyta och biologisk mångfald i urbana trädgårdar - En studie av privatägda trädgårdar i Lunds tätort*, Lunds Universitet

- Elsadek, M., Sun, M., Sugiyama, R. & Fujii, E. (2019): "Cross-cultural comparison of physiological and psychological response to different garden styles", i *Urban Forstry & Urban Greening*, 38: 74–83
- Eniro (inget datum): *Gamla Limhamn*, Hämtad: 2020-03-28:
<https://kartor.eniro.se/?c=55.586640,12.932110&z=15&q=%22gamla%20limhamn%22;geo>
- Esaiasson, P., Gilljan, M., Oscarsson, H., Towns, A. & Wängnerud, L. (2017): *Metodpraktikan*, Wolters Kluwer
- Freeman, C., Dickinson, K.J.M., Porter, S. & van Heezik, Y (2012): "My garden is an expression of me": Exploring householders' relationships with their gardens" i *Journal of Environmental Psychology*, 32(2): 135–143
- Gréen, S, (1968): *Nya trädgårdsboken del I och II*, Det Bästa
- Grønhaug, K. & Røstvig, L. (1978): "Target Groups and Advertising Messages" i *Journal of Advertising Research*, 18(2)
- Gross, H. & Lane, N. (2007): "Landscapes of the lifespan: Exploring accounts of own gardens and gardening", i *Journal of Environmental Psychology*, 27(3): 225–241
- van Heezik, Y, Dickinson, K. & Freeman, C. (2012): "Closing the gap: Communicating to Change Gardening Practices in Support of Native Biodiversity in Urban Private Gardens" i *Ecology and Society*, 17(1)
- Hitchings, R. (2006): "Expertise and inability: Cultures materials and the reason for some retreating laws in London" i *Journal of Material Culture*, 11(3): 364–259
- Hope, D. m fl (2003): "Socioeconomics Drive Urban Plant Diversity" i *Proceedings of the National Academy of Science of United States of America*, 100(15): 8788–8792
- Husqvarna (2011): *Husqvarna Global Garden Report 2011*, Husqvarna Group
- Jacques, D. (2002): "Who Knows What a Dutch Garden Is?" i *Garden History* 30(2): 114–130
- Janrik, K. & Ljungström, V. (2015): *Trädgårdsform – vackrare trädgård med arkitektens verktyg*, Nordstedts
- Jungert, T. (2014): "Inre motivation positiv för elevers utveckling och lärande", i *Venue: tanke- och kunskapsutbyte av erfarenheter och forskning om förskola och skola*, 2(1): 1–6

- Kiesling, F. M. & Manning, C. M. (2010): "How green is your thumb? Environmental gardening identity and ecological gardening practices", i *Journal of Environmental Psychology* 30(3): 315–327
- Kinzig, A. P., Warren, P., Martin, C., Hope, D. & Katti, M. (2005): "The Effects of Human Socioeconomic Status and Cultural Characteristics on Urban Patterns of Biodiversity", *Ecology and Society* 10(1)
- Kirkpatrick, J. B., Daniels, G., D. & Zagorski, T. (2007): "Explaining variation in front gardens between suburbs of Hobart, Tasmania, Australia" i *Landscape and Urban Planning* 79(3): 314–322
- Kollmuss, A. & Agyeman, J. (2002): "Mind the Gap: Why do people act environmentally and what are the barriers to pro-environmental behavior?" i *Environmental Education Research*, 8(3): 239–260
- Kotler, P. (1972): *Marketing Management Analysis, Planning and Control*, Prentice-Hall
- Larson, K. L., Casagrande, D., Harlan, S. L. & Yabiku, S. T. (2009): "Resident's yard choices and rationales in a desert city: social priorities, ecological impacts, and decision tradeoffs" i *Environmental Management*, 44(5): 921–937
- Lippman, W. (2007): *Public Opinion*, NuVision Publications, LLC
- Loram, A., Warren, P., Thompson, K. & Gaston, K. (2011): "Urban Domestic Gardens: The Effects of Human Interventions on Garden Composition" i *Environmental Management*, 48(4): 808–824
- Luck, G., Smallbone, L. & O'Brien, R. (2009): "Socio-economics and vegetations change in urban ecosystems: patterns in space and time." i *Ecosystems*, 12(4): 604–620
- Länsstyrelsen. (inget datum): *Malmö-Limhamn*, Hämtad: 2020-03-02: <https://www.lansstyrelsen.se/skane/besoksmal/kulturmiljoprogram/omraden/malmo-limhamn.html>
- Malmö stad. (2008): *Dagvattenstrategi för Malmö*
- Malmö stad. (1977): *Fastställelse av förslag till ändring av stadsplanen för kvarteret Grönsiskan i Limhamn i Malmö kommun*
- Malmö stad. (1976): *Fastställelse av förslag till ändring av stadsplanen för kvarteret Rödstjärten m m i Limhamn, Malmö kommun*
- Malmö stad. (2019): *Grönyta*, Hämtad: 2020-03-05: <http://miljobarometern.malmo.se/miljoprogram/stadsmiljo/grona-och-bla/gronyta/>
- Malmö Stad. (2020): *Hållbarhetsrapport 2019 – Agenda 2030 i Malmö*

- Malmö stad. (2019a): *Miljöredovisning 2018 – Uppföljning av Miljöprogram för Malmö stad 2009–2020*
- Malmö stad. (2012a): Naturvårdsplan för Malmö stad – Programdel
- Malmö stad. (2012b): Naturvårdsplan för Malmö stad – Områdesbeskrivning
- Malmö stad. (1941): *Om antagande av förslag till komplettering av den 24 november 1939 fastställd stadsplaneändring för del av Limhamn*
- Malmö stad. (2019b): *Plan för Malmös gröna och blå miljöer, antagandehandling mars 2019*
- Malmö stad. (2017): *Skyfallsplan för Malmö*
- Malmö stad. (2018a): *Undvik hårdgjorda ytor*, Hämtad: 2020-03-05: <https://malmo.se/Service/Var-stad-och-var-omgivning/Stadsplanering-och-strategier/Oversiktsplan-och-strategier/Strategiska-planer/Skyfallsanpassning/Hur-gor-vi-i-Malmo/Farre-hardgjorda-ytor.html>
- Malmö stad. (2018b): *Översiktsplan för Malmö – Planstrategi*
- Milligan, C., Gatrell, A. & Bingley, A. (2004): “‘Cultivating health’: therapeutic landscapes and older people in northern England” i *Social Science & Medicine*, 58(9): 1781–1793
- Nationalencyklopedin (inget datum): *trädgård*, Hämtad: 2020-03-05: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/tradgard>
- Plan- och bygglag, 2010:900, Näringsdepartementet
- Petersson, A. & Stanojevic, B. (2018): *Dagvattenhantering på kvartermark – Hur motiverar man villaägare att ta sitt ansvar?*, Malmö Universitet
- Rantala, L. (2018): *Gestaltningförslag för att främja den biologiska mångfalden i privatträdgårdar*, Sveriges lantbruksuniversitet
- Ross, C. m fl. (2012): “The domestic garden – It contribution to urban green infrastructure”, i *Urban Forestry & Urban Greening*, 11(2): 129–137
- Ryan, R. L. & Grese, R. E. (2005): “Urban volunteers and the environment: forest and prairie restoration”, i P. F. Barlett (red) *Urban place: reconnecting with the natural world*, MIT Press
- Rur, M. (2010): *Measuring Garden Footprints*, Sveriges lantbruksuniversitet
- Siriphanich, S. & Menakanit, A. (2013): “Home garden styles in Thailand during 1981-2008”, i *Acta horticulturae*, 999: 121–125
- Smith, R. M., Gaston, K. J., Warren, P. H. & Thompson, K. (2005): “Urban domestic gardens (V): relationships between landcover competition, housing and landscape” i *Landscape Ecology* 20(2): 235–253

- Sveriges Radio. (2020): *Polisen om rånen mot äldre: "Skrämmande"*, Hämtad: 2020-02-07:
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=96&artikel=7379678>
- Tegelberg, L. & Svensson, G. (2013): *Utvärdering av Svenskt Vattens rekommenderade sammanvägda avrinningskoefficienter*, Svenskt Vatten
- Turner, T. (2005): *Garden History – Philosophy and Design 2000 BC – 2000 AD*, Spon Press
- VA SYD (2017): *Åtgärdsplan för Malmös avloppsledningsnät 2017*
- Vetenskapsrådet. (2002): *Forskningsetiska principer inom humanistisks samhällsvetenskaplig forskning*, Elanders Golab.
- Wilke, Å. (2006): *Trädgårdens historia – Ett 150-årigt perspektiv*, Prisma
- Zagorski, T., Kirkpatrick, J.B. & Stratford, E. (2004): "Gardens and the Bush: Gardeners' Attitudes, Garden Types and Invasives", i *Australian Geographical Studies*, 42(2): 207–220
- Yu, R., Ostwald, M. & Gu, N. (2018): "Mathematically defining and parametrically generating Traditional Chinese Private Gardens of the Suzhou Region and Style", i *Environment and Planning B: Urban Analytics and City Science*, 45(1): 44–66

Omslagsbild: Matthew T Rader

Bilaga 1 Enkät

Enkätundersökning om trädgårdar i Malmö

Jag studerar Tillämpad Klimatstrategi på Lunds universitet och i mitt examensarbete samarbetar jag med VA SYD. Jag undersöker jag vad de privata trädgårdarna i Malmö består av för att dela in trädgårdar och dess ägare i olika grupper.

Enkäten inleds med några bakgrundsfrågor och sedan kommer frågor som gäller din trädgård. Vid frågor med flera svarsalternativ; sätt ett **X** i rutan för det eller de alternativ som passar bäst. Ditt deltagande är helt och hållet anonymt.

Genom att delta bidrar du till kunskap för att förhindra framtida översvämningar och hjälper mig att ta examen! **Tack för att du deltar!**

.....

Bakgrundsfrågor:

1. **Kön?**

Man

Kvinna

Annat/Vill inte svara

2. **Hur gammal är du?** _____ år

3. **Vilken är din huvudsakliga sysselsättning?**

Student

Arbetande

Arbetslös

Pensionär

Annat: _____

4. **Din ungefärliga inkomst (netto/år)?** _____ kr

5. **Hur länge har du bott i ditt hus?** _____ år

6. **Hur många vuxna personer bor i huset?** _____

7. Hur många barn bor i huset? _____

Trädgårdsfrågor:

1. När är ditt hus byggt? _____

2. I vilken sorts hus bor du?

Radhus Villa

3. Ungefär hur stor är din trädgård? _____ kvadratmeter

4. Hur många träd finns i din trädgård? _____

5. Vad finns mer i din trädgård?

Pool	☐	Buskar	☐	Blomrabatt	☐
Häck	☐	Matodling	☐	Trädgårdsmöbler	☐
Plattor	☐	Gräsmatta	☐	Studsatta	☐
Grus	☐	Damm	☐	Bilparkering	☐

Annat/Fritext: _____

6. Ungefär hur mycket tid tillbringar du i trädgården varje vecka?

Sommarhalvår: _____ timmar

Vinterhalvår: _____ timmar

7. Hur mycket tid skulle du vilja tillbringa i din trädgård?

Mer Lika mycket Mindre Vet inte

8. Vad gör du i din trädgård?

Vila/rekreation Trädgårdsarbete Grillar/äter mat
Fritidsaktiviteter Inget speciellt

Annat/Fritext: _____

9. Hur nöjd är du med din trädgård?

Mycket nöjd Nöjd Varken eller
Missnöjd Mycket missnöjd

10. Har du gjort några större förändringar i din trädgård (t ex stenläggning, trädplantering/trädfällning, byggt veranda/pool, skapat grönsaksodling/rabatter)?

11. Finns det något som du skulle vilja förändra i din trädgård?

12. Har du fått information från Malmö stad, VA SYD eller liknande som gäller din trädgård? (Om svaret är Nej så är du klar med enkäten. Om svaret är JA så finns det 3 frågor till)

Ja Nej

13. Hur har du fått informationen?

Sociala medier Post Hemsida

Annat:

14. Vad handlade informationen om?

15. Vad tyckte du om informationen?

.....

Tack för att du deltog!

/Birk Andersson

Bilaga 2 Resultattabeller utifrån faktorerna hustyp och trädgårdsstorlek

Svaren redovisas antingen i medeltal eller i både antal och procentsats. Resultat där extremfall har påverkat har **röd teckenfärg**.

Rosa färg betyder skillnader mot de samtliga övriga 3 grupperna.

Tabell 8: Uppdelning av radhus och villor.

Hustyp och trädgårdsstorlek	Villa (totalt)	Villa under medel	Villa över medel	Radhus (totalt)	Radhus under medel	Radhus över medel
Frågor						
Antal	62	31	31	38	24	14
1: Man	36/62=58% 36/56=64%	16/31= 52%	20/31= 65%	20/38=53% 20/56=36%	13/24= 54%	7/14= 50%
1: Kvinna	26/62=42% 36/44=59%	15/31= 48%	11/31= 35%	18/38=47% 18/44=41%	11/24= 46%	7/14= 50%
2: Medelålder	53	49	57	53	51	57
3: Student	3=5%	3=10%	0=0%	1=3%	1=4%	0=0%
3: Arbetare	45=73%	22=71%	23=74%	27=71%	16=67%	11=79%
3: Pensionär	14=23%	6=19%	8=26%	10=26%	7=29%	3=21%
4: Inkomst	408 000	433 000	377 000	452 000	462 000	434 000
5: År i huset	18	14	22	17	16	19
6: Vuxna	2,2	2,1	2,4	1,9	2,0	1,9
7: Barn	0,8	0,8	0,8	1,1	1,3	0,7
1: Byggår	1933	1928	1939	1960	1961	1957
3: M² trädgård	478	264	692	195	102	356
4: Träd	6,2	4	8,4	2,6	1,8	4
6: Sommar	18	16	20	17	17	17
6: Vinter	2	2	3	2	2	2
7: Mer tid	22=35%	8=26%	17=55%	15=39%	10=42%	5=36%
7: Lika mycket	37=60%	20=65%	14=45%	20=53%	12=50%	8=57%

7: Vet inte	3=5%	3=10%	0=0%	3=8%	2=8%	1=7%
8: Vila/rekreation	55=89%	27=87%	28=90%	38=100%	24=100%	14=100%
8: Trädgårdsarbete	56=90%	27=87%	29=94%	32=84%	18=75%	14=100%
8: Grillar/äter mat	55=89%	26=84%	29=94%	37=97%	23=96%	14=100%
8: Fritidsaktiviteter	28=45%	13=42%	15=48%	10=26%	5=21%	5=36%
8: Inget speciellt	2=3%	1=3%	1=3%	3=8%	1=4%	2=14%
9: Mycket nöjd	30=48%	15=48%	15=48%	16 = 42%	8=33%	8=57%
9: Nöjd	26=42%	13=42%	13=42%	18 = 47%	13=54%	5=36%
9: Missnöjd	1=2%	0=0%	1=3%	1 = 3%	1=4%	0=0%
9: Varken eller	5=8%	3=10%	2=6%	3 = 8%	2=8%	1=7%
12: Fått info	13=21%	7=23	6=19	4=11%	2=8%	2=14%

Tabell 9: "Vad finns mer i trädgården?"

Hustyp och trädgårdsstorlek	Villa (totalt)	Villa under medel	Villa över medel	Radhus (totalt)	Radhus under medel	Radhus över medel
Trädgårdsmöbler	56=90%	28=90%	28=90%	38=100%	24=100%	14=100%
Blomrabatt	60=97%	29=94%	31=100%	31=82%	19=79%	12=86%
Buskar	57=92%	27=87%	30=97%	33=87%	20=83%	13=93%
Plattor	56=90%	25=81%	31=100%	32=84%	21=88%	11=79%
Gräsmatta	57=91%	26=84%	31=100%	27=71%	16=67%	11=79%
Häck	46=74%	19=61%	27=87%	23=61%	10=42%	13=93%
Parkeringsplats	47=76%	20=65%	27=87%	13=34%	5=21%	8=57%
Matodling	23=37%	11=35%	12=39%	12=32%	5=21%	7=50%
Grus	16=26%	7=23%	9=29%	5=13%	2=8%	3=21%
Studsmatta	11=18%	5=16%	6=19%	3=8%	1=4%	2=14%
Veranda/terrass/ altan/trädäck	3=5%	3=10%	0=0%	7=18%	6=25%	1=7%
Pool	5=8%	3=10%	2=6%	2=5%	1=4%	1=7%
Damm	5=8%	3=10%	2=6%	0=0%	0=0%	0=0%
Gatsten	1=2%	1=3%	0=0%	3=8%	1=4%	2=14%
Växthus/drivhus	1=2%	1=3%	0=0%	3=8%	2=8%	1=7%
Jacuzzi	1=2%	1=3%	1=3%	2=5%	1=4%	1=7%

Tabell 10: "Har du gjort några större förändringar i din trädgård?"

Hustyp	Villa (totalt)	Villa under medel	Villa över medel	Radhus (totalt)	Radhus under medel	Radhus över medel
Nej	11=18%	6=19%	5=16%	11=29%	8=33%	3=21%
Stenläggning	21=34%	8=26%	13=42%	12=32%	6=25%	6=43%
Veranda/terrass/altan/trädäck	17=27%	12=39%	5=16%	12=32%	9=38%	3=21%
Odling, grönsaker, plantering	17=27%	9=29%	8=26%	10=26%	5=21%	5=36%
Trädplantering	13=21%	6=19%	7=23%	3=8%	1=4%	2=14%
Trädfällning	10=16%	4=13%	6=19%	3=8%	2=8%	1=7%
Rabatter	7=11%	4=13%	3=10%	1=3%	0=0%	1=7%
Parkeringsplats	3=5%	1=3%	2=6%	2=5%	0=0%	2=14%
Häck, buskar	2=3%	2=6%	0=0%	3=8%	2=8%	1=7%
Gräsmatta	3=5%	1=3%	2=6%	1=3%	1=4%	0=0%
Tagit bort gräsmatta	1=2%	1=3%	0=0%	2=5%	0=0%	2=14%
Pool	3=5%	2=6%	1=3%	0=0%	0=0%	0=0%
Växthus/drivhus	3=5%	2=6%	1=3%	0=0%	0=0%	0=0%

Tabell 11: "Finns det något som du skulle vilja förändra i din trädgård?"

Hustyp och trädgårdsstorlek	Villa (totalt)	Villa under medel	Villa över medel	Radhus (totalt)	Radhus under medel	Radhus över medel
Nej	32=52%	19=61%	13=42%	16=42%	10=42%	6=43%
Odling, grönsaker, plantering	7=11%	2=6%	5=16%	6=16%	4=17%	2=14%
Stenläggning	3=5%	1=3%	2=6%	5=13%	4=17%	1=7%
Gräsmatta	3=5%	0=0%	3=10%	4=11%	3=13%	1=7%
Veranda/terrass /altan/trädäck	3=5%	1=3%	2=6%	2=5%	2=8%	0=0%
Växthus/drivhus	3=5%	1=3%	2=6%	2=5%	0=0%	2=14%
Rabatter	1=2%	1=3%	1=3%	1=3%	1=4%	0=0%
Trädplantering	2=3%	0=0%	2=6%	1=3%	0=0%	1=7%
Pool	3=5%	3=10%	0=0%	0=0%	0=0%	0=0%
Häck/buskar	1=2%	0=0%	1=3%	1=3%	1=4%	0=0%
Parkeringsplats	1=2%	0=0%	1=3%	1=3%	0=0%	1=7%

Bilaga 3 Resultattabeller utifrån faktorerna kön och ålder

Svaren redovisas antingen i medeltal eller i både antal och procentsats. Åldersgrupp 1 anses ha för liten population för att analyseras. Resultat där extremfall har påverkat har **röd teckenfärg**.

Rosa färg betyder skillnader mot de samtliga övriga grupperna.

Frågorna för sysselsättning och medelålder har inte redovisats i procentsats/analyserats då de följer befolkningssammansättningen med yngre som studerar, äldre som är pensionärer och övriga däremellan arbetar. Frågan om hustyp har heller inte analyserats p g a det låga antalet singelhushåll men överrepresentation av villor har tagits i beaktande.

Tabell 12: Trädgårdsägare utifrån kön och ålder, indelat i 8 grupper.

Ålder	18–29		30–49		50–64		65+	
1: Kön	Ma n	Kvin na	Man	Kvin na	Man	Kvin na	Man	Kvinn a
Antal	4	4	21	14	20	14	11	12
2: Medelålder	20	19	42	43	59	57	75	72
3: Student	1	3	0	0	0	0	0	0
3: Arbetare	3	1	21	14	18	13	1	1
3: Pensionär	0	0	0	0	2	1	10	11
4: Inkomst	70 000	73 000	589 000	475 000	483 000	438 000	231 000	346 000
5: År i huset	18	15	4	9	20	16	38	31
6: Vuxna	2,5	3,75	2	2,1	2,3	1,9	1,8	1,8
7: Barn	1,3	0	2,1	1,7	0,5	0,4	0	0
1: Byggår	1968	1930	1948	1939	1939	1951	1941	1937
2: Radhus	1=25%	1=25%	10=48%	5=36%	6=30%	6=43%	3=27%	6=50%
2: Villa	3=75%	3=75%	11=52%	9=64%	14=70%	8=57%	8=73%	6=50%

3: M² trädgård	413	338	335	290	407	431	492	283
4: Träd	4,3	7,0	5,6	3,5	4,6	4,6	6,0	4,2
6: Sommar	5,5	12,5	13,5	19,0	21,0	18,5	28,0	14,0
6: Vinter	0,5	0,5	1,5	2,5	2,0	3,0	4,5	1,5
7: Mer tid	1= 25 %	2= 50%	11= 52%	6= 43%	5= 25%	8= 57%	2= 18%	2= 17%
7: Lika mycket	2= 50 %	2= 50%	10= 48%	7= 50%	14= 70%	5= 36%	9= 82%	8= 67%
7: Vet inte	1= 25 %	0= 0%	0= 0%	1= 7%	1= 5%	1= 7%	0= 0%	2= 17%
8: Vila/re- kreation	3= 75 %	2= 50%	20= 95%	13= 93%	19= 95%	14= 100%	10= 91%	12= 100%
8: Trädgårdsar bete	2= 50 %	3= 75%	17= 81%	12= 86%	19= 95%	13= 93%	9= 82%	11= 92%
8: Grillar/äter mat	3= 75 %	3= 75%	20= 95%	14= 100%	19= 95%	14= 100%	8= 73%	11=92 %
8: Fritids- aktiviteter	3= 75 %	1= 25%	11= 52%	8= 57%	8= 40%	2= 10%	6= 55%	0= 0%
8: Inget speciellt	0= 0%	0= 0%	2= 10%	0= 0%	3= 15%	0= 0%	0= 0%	0= 0%
9: Mycket nöjd	1= 25 %	1= 25%	9= 43%	5= 36%	11=55 %	7= 50%	7= 64%	5= 42%
9: Nöjd	3= 75 %	2= 50%	11=52 %	5= 36%	7= 35%	6= 43%	4= 36%	6= 50%
9: Missnöjd	0= 0%	0= 0%	0= 0%	1= 0%	0= 0%	1= 0%	0= 0%	0= 0%

	0%	0%		7%		7%	0%	
9: Varken eller	0% 0%	1% 25%	1= 5%	3% 21%	2= 10%	0% 0%	0% 0%	1= 8%
12: Fått info	0% 0%	2% 50%	4= 19%	2= 14%	3= 15%	2= 14%	3=27 %	1= 8%

Tabell 13: "Vad finns mer i trädgården?"

Ålder	18-29	30-49	50-64	65+
Antal	8	35	34	23
Trädgårdsmöbler	7=88%	33=94%	32=94%	22=96%
Blomrabatt	8=100%	30=86%	31=91%	22=96%
Buskar	8=100%	30=86%	31=91%	21=91%
Plattor	7=88%	32=91%	27=80%	20=87%
Gräsmatta	8=100%	27=77%	28=85%	19=83%
Häck	4=50%	26=74%	28=82%	11=48%
Parkeringsplats	5=63%	18=51%	23=68%	14=61%
Matodling	4=50%	10=29%	14=41%	7=30%
Grus	1=13%	8=23%	10=29%	2=9%
Studsmatta	1=13%	9=26%	4=12%	0=0%
Veranda/terrass/altan/trädäck	1=13%	6=17%	1=3%	2=9%
Pool	3=38%	1=3%	2=6%	1=4%
Damm	0=0%	2=6%	1=3%	2=9%
Gatsten	0=0%	0=0%	2=6%	2=9%
Växthus/drivhus	0=0%	2=6%	2=6%	0=0%
Jacuzzi	0=0%	2=6%	1=3%	0=0%

Tabell 14: "Har du gjort några större förändringar i din trädgård?" Förutom det första resultatet ("Nej") redovisas de fyra åldersgrupperna utan köns-separering då "du" i frågan snarare har besvarats utifrån vilka förändringar som har gjorts under tiden som deltagaren har bott i huset – det är t ex inte troligt att en enskild person ska ha byggt en pool.

Ålder	18-29		30-49		50-64		65+	
	Man	Kvinna	Man	Kvinna	Man	Kvinna	Man	Kvinna
Nej	0=0%	0=0%	5=24%	4=29%	3=15%	2=14%	4=36%	4=33%
Stenläggning	3=38%		12=34%		11=31%		7=30%	
Veranda/terrass/altan/ trädäck	2=25%		15=43%		9=26%		3=13%	
Odling, grönsaker, plantering	2=25%		12=34%		9=26%		4=17%	
Trädplantering	0=0%		7=20%		6=17%		3=13%	
Trädfällning	2=25%		5=14%		4=11%		2=9%	
Rabatter	0=0%		3=9%		3=9%		2=9%	
Parkeringsplats	0=0%		1=3%		2=6%		2=9%	
Häck, buskar	1=13%		2=6%		1=3%		1=4%	
Gräsmatta	0=0%		2=6%		2=6%		0=0%	
Tagit bort gräsmatta	0=0%		1=3%		1=3%		1=4%	
Pool	2=25%		0=0%		1=3%		0=0%	
Växthus/drivhus	2=25%		1=3%		0=0%		0=0%	

Tabell 15: "Finns det något som du skulle vilja förändra i din trädgård?" De mest förekommande svaren redovisas. Icke konkreta svar såsom "massor" och "mycket" är inte redovisade.

Ålder	18–29		30–49		50–64		65+	
	Man	Kvinna	Man	Kvinna	Man	Kvinna	Man	Kvinna
Nej:	2=50%	2=50%	6=29%	4=29%	12=60%	5=36%	8=73%	9=75%
Odling, grönsaker, plantering	0=0%	0=0%	4=19%	3=21%	2=10%	2=14%	1=9%	1=8%
Stenläggning	0=0%	0=0%	3=14%	3=21%	1=5%	0=0%	1=9%	0=0%
Gräsmatta	0=0%	1=25%	3=14%	1=7%	1=5%	1=7%	0=0%	0=0%
Veranda/terrass/altan/trädäck	0=0%	0=0%	1=5%	2=14%	1=5%	1=7%	0=0%	0=0%
Växthus/drivhus	0=0%	0=0%	1=5%	0=0%	1=5%	3=21%	0=0%	0=0%
Rabatter	0=0%	0=0%	1=5%	1=7%	0=0%	1=7%	0=0%	0=0%
Trädplantering	0=0%	0=0%	0=0%	1=7%	1=5%	1=7%	0=0%	0=0%
Pool	0=0%	1=25%	1=5%	1=7%	0=0%	0=0%	0=0%	0=0%
Häck/buskar	0=0%	0=0%	0=0%	1=7%	1=5%	0=0%	0=0%	0=0%
Parkeringsplats	0=0%	0=0%	2=10%	0=0%	0=0%	0=0%	0=0%	0=0%

LUNDS
UNIVERSITET

WWW.CEC.LU.SE
WWW.LU.SE

Lunds universitet

Miljövetenskaplig utbildning
Centrum för miljö- och
klimatforskning
Ekologihuset
223 62 Lund